

HÅND OM HINANDEN

FOLKEKIRKEN PÅ FYN 2015

PRÆSTEN PÅ HUSBESØG

Usynligt præstearbejde

GULD I GENBRUG

Frivillige skaffer penge til diakoni

ET FRIRUM

Fællesskab på tværs af tro og kultur

INDHOLD

- 5 | DIAKONI I KIRKEN – GIV EN HÅND!**
Forord ved biskop Tine Lindhardt
- 6 | DET ER DEN MÅDE, JEG GERNE VIL VÆRE PRÆST PÅ**
Husbesøg er en af præstens mindre synlige opgaver
- 9 | HJERTET HAR JO IKKE DEMENS**
Demente får mulighed for at komme til gudstjeneste
- 11 | SAMARBEJDE MELLEM KIRKE OG KOMMUNE ER KOMMET FOR AT BLIVE**
Odense Kommune vil gerne samarbejde med folkekirken
- 12 | GENBRUGSPADSSENS GULD**
Kirkens Genbrug tjener penge til syge, ensomme og dårligt stillede
- 15 | JEG KAN LIDE AT BLIVE BRUGT**
Portræt af en frivillig ildsjæl
- 16 | AT ÆNDRE EN DRENGS LIV**
Kirken skal have et socialt ansigt, hvis kristendommen skal føles relevant
- 19 | BADEKÅBEN BLEV PAKKET VÆK**
I folkekirkenes sorggrupper kan man lægge sin beskyttende facade fra sig
- 22 | VI SPILLER BARE FODBOLD**
Indsatte fra Statsfængslet Søbysøgård får en fruaften
- 25 | DIAKONI I KIRKEN PÅ LANDET**
Sat diakoni overst på dagsordenen
- 27 | SOCIALT ARBEJDE HANDLER OGSÅ OM PENGE**
Kirkens Korsbær sørger for varm mad til socialt udsatte
- 30 | ET FRIRUM FOR KVINDER FRA ALVERDENS LANDE**
I Folkekirkenes Tværkulturelle Samarbejde mødes man på tværs af kultur og tro
- 34 | JEG VIL MØDE MIGRANTERNE PÅ DERES PRÆMISSER**
Migrantpræsten fortæller om sit arbejde
- 36 | ÅRSBERETNING**
Med beretning fra alle provstier i Fyens Stift

Biskop Tine Lindhardt

DIAKONI I KIRKEN - GIV EN HÅND!

Hvorfor skal vi som folkekirke - præster, menighedsråd, ansatte, frivillige - oprette sorggrupper eller hjælpe familier på sommerferie, som ellers ikke ville have råd til at komme af sted, lave en besøgstjeneste eller tale med de ensomme?

Ja, hvorfor skal vi beskæftige os med omsorgsarbejde? – eller diakoni, som det hedder med et kirkeord.

Svaret er enkelt: Fordi nogen har brug for det.

Et andet svar kunne være, at diakoni er én af folkekirkens fire grundpiller: Forkyndelse, undervisning, mission og diakoni. Sådan har det været fra kirkens allerførste tid. Diakoni er praksis, det er evangeliet i handling, - at hjælpe fordi der er brug for det.

Men er det ikke velfærdssamfundets opgave at tage sig af sine borgere, ikke mindst når de er syge, sørgende, fremmede, fattige eller fængslede? Jo, det er det. Og som en central del af samfundet har vi som folkekirkemedlemmer, præster og menighedsråd en naturlig plads i den lange kæde af mennesker, myndigheder og organisationer, der tager hånd om hinanden.

Diakoni kan udfolde sig på mange måder, afhængigt af hvor man er, og hvad der er brug for.

I årets Stiftsbog kan I derfor se forskellige eksempler på, hvordan folkekirkens omsorgsarbejde udfolder sig i de fynske provstier. Fra det mere "usynlige" arbejde, når præsten på Helnæs besøger en kvinde, der har mistet sin mand, til arbejdet blandt indvandrerkvinder i Folkekirkens Hus i Odense og blandt socialt udsatte i Svendborg.

I bogen fortælles også, hvordan folkekirken flere steder indgår i et samarbejde om omsorgsarbejdet. På Kongslundskolen i Bogense provsti arbejder præst og skole f.eks. sammen om et "sponsorløb", i Rudkøbing stiller kommunen de genanvendelige ting fra genbrugspladsen til rådighed for Kirkens Genbrug, i Nyborg henviser byens psykologer undertiden til kirkens sorggruppe, og i Odense arbejder kirke og kommune sammen om at holde demensgudstjenester med efterfølgende kaffe og musik.

Jeg håber, at I med bogens eksempler fra det virkelige liv kan få inspiration til at sætte fokus på diakonien i de fynske sogne. Sæt det på dagsordenen til menighedsrådsmødet. Samarbejd med kommuner og andre myndigheder og organisationer, hvor det giver mening. Giv de frivillige, der yder et kæmpestort arbejde, al den medvind, de fortjener. Lad os gøre det, kirken altid har gjort: Give en hjælpende hånd til dem, der har brug for det.

Tine Lindhardt
Biskop

”DET ER DEN MÅDE, JEG GERNE VIL VÆRE PÆRST PÅ”

Sognepræst Anders Lundbeck vil have tid til husbesøg, selvom den del af hans arbejde er usynligt.

DET ER SÅ enkelt. Præsten kører ud på Helnæs til Marianne Therp, som mistede sin mand for få uger siden. Hun laver to krus kaffe. De sætter sig og snakker. To en halv time senere kører præsten igen.

Hvad de har talt om kommer ikke andre ved. Desuden kan Marianne Therp ikke huske, alt hvad der blev sagt. Men hun kan mærke, at samtalen gjorde godt.

”Jeg tror nok, at jeg snakkede hele tiden, og det var virkelig dejligt, at der var én, der sad og lyttede i så lang tid,” fortæller hun.

Marianne Therp har gode venner, som hun også har talt med efter sin mands død. Men at tale med præsten var noget helt andet.

”Venner og kolleger giver mange gode råd, men det jeg havde brug for, var at præsten lyttede, når jeg fortalte om det liv, jeg har levet med min mand, de fælles interesser vi havde, og det vi gjorde sammen. Jeg fortalte om minderne, og dermed blev de klare for mig selv,” siger hun.

DET USYNLIGE ARBEJDE

For Anders Lundbeck er husbesøgene en af de vigtigste og mest meningsfulde opgaver, han har som præst. Derfor insisterer han på, at der skal være tid til at besøge de syge og de efterladte i sognet, selvom den del af hans arbejde er mindre synligt.

”Det er med præstearbejde som med et isbjerg. Det er kun en lille del, der rager op og er synligt. Husbesøg ligger nede i den usynlige del, og derfor kommer den del af præstearbejdet let under pres, når der kommer flere opgaver,” forklarer han.

I de 12 år Anders Lundbeck har været præst, er der kommet mange nye opgaver til. Der skal undervises

Marianne Therps kat Miv følger med i samtalen

minikonfirmander, og mange steder holdes der anderledes gudstjenester, koncerter, babysalmesang, spagettigudstjeneste og så videre. Alt sammen aktiviteter som er synlige for omverden og derfor let kommer til at tage pladsen fra husbesøg i præstens kalender.

”Heldigvis er jeg præst i to små landsogne, hvor det er muligt at bevare husbesøgene, for det er den måde, jeg gerne vil være præst på,” siger han.

INGEN DAGSORDEN

Når Anders Lundbeck tager på besøg, er der ingen dagsorden. Hvis han besøger et menneske,

der er for syg til at komme i kirke, holder han måske en hjemmealtergang, og når han besøger en efterladt, begynder samtalen ofte med en snak om begravelsen. Hvis den efterladte har bedt om det, har præsten begravelsestalen med.

De efterladte vil ofte gerne vende nogle tanker med præsten, som de har svært ved at snakke med de nærmeste om. Enten fordi de ikke vil belaste dem, eller fordi de er usikre på reaktionen.

Måske er en efterladt mand eller kone lettet over, at ægtefællen har fået fred. Og måske glæder den efterladte sig midt i sorgen over at have fået større frihed, nu hvor der ikke er en syg ægtefælle, der skal passes.

”Den slags kan det være svært at snakke med sine børn om, men mange har brug for at få vendt, om det er i orden at have den slags tanker,” forklarer præsten.

ET LILLE LANDSOGN

Det er langt fra tilfældigt, at Anders Lundbæk blev præst i to mindre sogne, nemlig Helnæs og Dreslette, hvor der tilsammen er ca. 1000 folkekirkemedlemmer. Eller blev

Marianne Therp og sognepræst Anders Lundbeck talte sammen i mere end to timer, da præsten kom på besøg efter Marianne Therp havde mistet sin mand.

kaldet til at være præst, som han siger: ”Det med kaldet er ikke noget abstrakt teologisk. Det handler om, at der er nogle mennesker, der kalder på én, og som har brug for én. Og det er gennem de mennesker Gud kalder på os.”

Marianne Therp er glad for at have besøg af sin præst. De to kender hinanden godt, fordi hun sidder i menighedsrådet, men det er noget andet at have præsten på besøg. De snakker lidt om den lille bunke af takkekort, der mangler at blive sendt ud efter begravelsen, og om hvornår urnen skal sættes ned. Imens trisser hunden rundt om dem og bliver kløet bag øret.

”Det er trøstende, at have præsten på besøg, og han må meget gerne komme igen,” siger Marianne Therp. ■

Husbesøg ifølge den danske ordbog: Besøg i et privat hjem med det formål at afdække eller forebygge et problem, at udbrede eller forkynde et budskab eller lignende.

Uden samarbejdet mellem kirke, kommune og frivillige var demensgudstjenesten ikke blevet til noget. Ingen af parterne havde kunnet løfte opgaven alene.

HJERTET HAR JO IKKE DEMENS

Samarbejde mellem kirke, kommune og frivillige giver demente mulighed for at komme til gudstjeneste, som er specielt tilrettelagt for dem.

EN HALV TIME FØR gudstjenesten begynder, ruller de første biler med kirkegængere op foran Ansgars Kirke i Odense. En del kommer i kørestol, andre støtter sig til en rollator, men de fleste kan klare sig med en hjælpende arm ind i kirken. Alle sætter sig oppe foran. Tæt på alteret og præsten.

Hver enkelt bliver budt velkommen og får et smukt malet æg, som kan nusses i hånden under gudstjenesten. Der er tænkt på alle sanser i kirken. Rummet er pyntet med masser af blomster, og der er sat et stort lærred op, hvor der vises påskebilleder. Et af motiverne er et broderi, hvor der med korssting står ”God Påske.” Det vækker minder om gamle dage, og det er ikke tilfældigt, for i dag er demensramte fra Odenses plejecentre inviteret til gudstjeneste.

AT VÆRE I EN RIGTIG KIRKE

På første række sidder Karin Lauritzen og Heinz Christian Jäger fra Herluf Trolle Plejecenter. Det er længe siden, de har været til gudstjeneste i en kirke, for almindeligvis holdes gudstjenesterne på plejecentret. Men i dag har kirkerne og kommunen i fællesskab besluttet sig for at give de demensramte en helt speciel dag.

”I dag er vi ikke henvist til en kantine eller et træningslokale, eller hvor vi ellers kan få plads, når vi holder plejehjemsgudstjenester,” siger sognepræst og diakonal koordinator Camilla Balslev.

Hun har sammen med resten af planlægningsgruppen glædet sig til at give de demente mulighed for at komme ind i kirkerummet, hvor de kan høre orglet og se hvælvingerne og lysekronerne.

FÆRRE ORD OG KENDTE SALMER

Den første salme er ”Hil dig Frelser og Forsoner”. Den kendte salme er valgt i håb om, at de deltagere, der ikke længere kan huske ordene, alligevel kan opleve og genkende musikken. Alt ved denne gudstjeneste er gennemtænkt, så den passer til demente.

”Når vi holder almindelige gudstjenester ude på plejecentrene, kan vi mærke, at mange af de demente ikke

længere evner at sidde og lytte til alle de ord, der bliver sagt,” forklarer Lars Hagensen, der er sognepræst i Dalum og med i planlægningsgruppen.

I dagens gudstjeneste aktiveres nogle af de sanser, som de demente stadig har i behold, og der er ikke så mange ord. Prædikenen er en kort genfortælling af påskeberetningen. Der bliver ikke læst fra Bibelen, men man siger Fadervor og Trosbekendelsen i kor. Og der bliver bedt med. Der er en god rytme i ordene, og de er velkendte for mange af kirkegængerne, så ordene lægger sig på tungen næsten af sig selv. ”For dit er riget og magten og æren i evighed. Amen.”

MUSIKKEN NÅR IND TIL FØLELSERNE

En tværflojtede overtager lyden i kirkerummet, og al anden lyd forstummes. Fløjtenisten Rikke Petersen går rundt mellem kirkebænkene og spiller, og deltagerne følger hende med øjnene og lytter stille. Det er bevægende musik, og man skal være lavet af sten for ikke at blive grebet af den. Rikke Petersen er uddannet fløjtenist, og har læst en masse om, hvordan man med musik kan formidle det, som ordene ikke kan. I dag kan alle i kirkerummet mærke, at det ikke kun er teori.

”Musikken skaber kontakt med menneskers følelser. Den taler til hjertet, og det har jo ikke demens,” forklarer Rikke Petersen.

KAFFE OG ROSINBOLLER

Velsignelsen lyses og orglet spiller postludium. Der er kun gået 25 minutter, og gudstjenesten er slut, men dagen er slet ikke forbi endnu, for i sognegården har frivillige været i gang i flere timer. Bordene er pyntet med farvestrålende ►►

Udgifterne til gudstjenesten for demente blev afholdt af Hjallesø Provsti og Sankt Knuds Provsti. Det gjaldt også kørsel mellem plejecentre og kirke.

Gudstjenesten var den første af tre planlagte gudstjenester for demensramte.

DEMENSNETVÆRK FOR PRÆSTER OG KIRKELIGT ANSATTE

Demensnetværket i Fyens Stift er oprettet i 2015, og har som sin opgave at hjælpe, støtte og inspirere præster og de kirkelige medarbejdere kollegialt og teologisk i arbejdet med demensramte. Primært handler det om at hjælpe med at udvikle gudstjeneste- og andagtsformer for demente i kirke, på plejehjem og dag- og aktivitetscentre.

Sognepræsterne Camilla Balslev, Vor Frue Kirke i Odense, og Lars Hagensen, Dalum kirke, er netværkets tovholdere. Hvert provsti har desuden en repræsentant blandt præsterne, som holder sig orienteret om demensnetværkets arbejde og formidler det videre til kolleger i provstiet.

- servietter og blomster, og der er kaffe på kanden og rosinboller på fadene.

De frivillige sætter hastigt flere kopper og tallerkener på bordene, for der er dukket flere op end ventet. Cirka 100 demensramte, hjælpere og ansatte sætter sig ved kaffebordene. Harmonika og fløjte spiller nu "Den gamle gartner", "Lille sommerfugl" og andre kendte og iørefaldende sange. Heinz Christian Jäger fra Herluf Trolle Plejecenter synger med på dem alle sammen. Han siger, at han har en god eftermiddag. Karin Lauritzen får et glimt af ungdom i øjnene, når hun fortæller om sin dejlige mand. Om dengang de var til bal, og han kun havde øje for hende.

"Nu er han i Himmelen," siger hun.

ET FÆLLESSKAB

Nogle dage senere mødes den gruppe, der har planlagt gudstjenesten, igen. Man er enige om, at det var en god dag, og at der skal holdes flere demensgudstjenester. Samarbejdet mellem kommune og kirke er gået nemt og gnidningsfrit.

En af de tilbagemeldinger der rører sognepræst Lars Hagensen er, at nogle af de ansatte ved plejecentrene følte, at det var forkert at komme i arbejdstøj, så næste gang vil de komme i deres almindelige tøj.

"Så er der virkelig noget, der er lykkedes," siger han smilende.

"Ja, det glæder jo et præstehjerte, at også hjælperne går derfra med en oplevelse af at have været en del af et fællesskab," supplerer sognepræst Camilla Balslev. ■

Musikken taler til hjertet, og det har jo ikke demens, siger fløjtenisten Rikke Petersen

"Vi præster kan blive bedre til at møde demente både til gudstjeneste, og når vi f.eks. besøger en familie, der har demens tat inde på livet. Det er en af grundene til, at vi har lavet et demensnetværk for præster og kirkeligt ansatte," siger sognepræst Lars Hagensen, som her er til kaffebord for demensramte i Ansgars Kirke.

Frivillige stod for at servere kaffe og rosinboller efter gudstjenesten, og Karin Lauritzen fra Herluf Trolle Plejecenter havde en dejlig dag.

SAMARBEJDE MELLEM KIRKE OG KOMMUNE ER KOMMET FOR AT BLIVE

I Odense Kommune er vi glade for samarbejdet med folkekirken, siger chefkonsulent i ældre- og handicapforvaltningen Anne Grete Pilgaard. Her fortæller hun, hvordan gudstjenesten for demensramte blev til virkelighed.

HVORDAN KOM SAMARBEJDET MELLEM ODENSE KOMMUNE OG ODENSES KIRKER I STAND?

Jeg blev inviteret til møde med diakoniudvalget for Odenses kirker, og her opstod ideen. Den blev meget vel modtaget af kommunens demenskoordinatorer, da jeg bagefter snakkede med dem om den.

HVORFOR SYNES DU SELV, AT DET VAR EN GOD IDE?

Et af kommunens mål er, at ældre skal have mulighed for at være betydningsfulde deltagere i et fællesskab. Vores opgave er at sørge for, at der findes rigtig mange forskellige tilbud om fællesskaber, og her var et, som kunne passe godt til en gruppe demente.

HVORDAN BLEV IDEEN TIL VIRKELIGHED?

Jeg tog kontakt til de folk i kommunen, der arbejder med aktiviteter i plejeboligen, og her sad der en kollega, som ikke bestiller andet end at få ting til at ske. Det er en stor opgave, hver gang man skal ud af plejecentrene med en gruppe beboere. Men ved hjælp af en blanding af frivillige og ansatte på plejecentrene lykkedes det, og vi fik formidlet kontakt til mange demente, der gerne ville til gudstjeneste.

Chefkonsulent i Odense Kommune, Anne Grete Pilgaard tror, at samarbejdet mellem kirken og kommunen styrkes i de kommende år.

TROR DU, AT SAMARBEJDET OM ÆLDRE MELLEM KIRKERNE OG KOMMUNEN BLIVER STÆRKERE I DE KOMMENDE ÅR?

Ja. Kommunen er meget fokuseret på at samarbejde med lokalområderne, fordi mange fællesskaber findes der, hvor man bor. Kirken er jo en del af lokalområdet, nogle steder er den ligefrem omdrejningspunktet for lokalområdet. Da jeg engang arbejdede med genoptræning af ældre var målet med genoptræningen for nogle af dem, at de skulle blive i stand til at gå over til Munkebjerg Kirke. Der var noget fællesskab at hente.

HVORFOR ER KOMMUNEN BEGYNDT AT SØGE MERE SAMARBEJDE MED KIRKERNE OG ANDRE DELE AF CIVILSAMFUNDET?

Egentlig kan man jo sige, at det udspringer af nød. Gruppen af ældre bliver større og økonomien bliver mindre, så vi må finde nye måder at løse velfærdsopgaverne på. Og mange organisationer gør i forvejen et stort stykke arbejde, som vi kan have stor glæde af at være opmærksomme på.

ER DER ANDRE FORDELE END DE ØKONOMISKE?

Ja. Vi betragter mennesker som eksperter på deres eget liv, og vi vil gerne hjælpe dem med at gøre de ting, der føles rigtige for dem selv. Ved demensgudstjenesten får deltagerne mulighed for at være i nogle rammer, som de kender, og hvor de har det rart. Vi kunne som kommune ikke selv have stablet det tilbud på benene uden et samarbejde med kirken.

HAR DET BETYDNING FOR DIN HOLDNING TIL SAMARBEJDE MED KIRKEN, AT DU SELV ER FORMAND FOR MENIGHEDSRÅDET VED VALGMENIGHEDEN I ODENSE?

Jeg er jo et helt menneske, så jeg kan ikke lade være med at trække på min viden fra begge steder. Men jeg blander ikke tingene sammen. ■

GENBRUGSPLADSENS GULD

Kirkens Genbrug i Rudkøbing sørger for jule- og feriehjælp til dårligt stillede familier.

HVER FEMTE UGE kører Børge Jensen ud til genbrugspladsen i Rudkøbing. Han skal ikke aflevere affald, men derimod hente en container fyldt med ting og sager, som langelænderne har placeret i den særlige afdeling for genstande, der er for gode til at smide ud.

Containeren er fyldt med spændende ting, som måske kan sælges i butikken ”Kirkens Genbrug” på Rudkøbings hovedgade.

”Én gang var der varer i containeren for 10.000 kroner, blandt andet et musikanlæg og fire højtalere, som vi solgte for 600 kroner,” fortæller Børge Jensen med lys i øjnene.

Fordelene ved genbrugsordningen er klare. Langelænderne slipper af med de ting, de ikke skal bruge, andre langelændere køber noget, de mangler til en fornuftig pris, miljøet skånes for affald - og endelig det, der er vigtigst for Børge Jensen og de andre frivillige

medarbejdere i Kirkens Genbrug i Rudkøbing: De penge der kommer ind for varerne går til Samvirkende Menighedsplejers arbejde for ensomme, syge og dårligt stillede i Danmark.

BØRGE ER BLOMSTRET OP

Børge Jensen har arbejdet som frivillig i Kirkens Genbrug i de sidste fem år.

”Min rengøringsdame spurgte, om det ikke var noget for mig at arbejde i genbrugsbutikken. Jeg sagde egentlig først nej, men jeg begyndte alligevel at køre nogle varer ud. Så manglede der også folk i butikken, og nu er jeg her stort set hver dag, fortæller han.”

”Din datter siger da også, at du er blomstret op,” smiler Conny Have Hansen, som er en af Børges frivillige kolleger i genbrugsbutikken.

”Ja, nu behøver mine børn ikke længere bekymre sig om, at jeg går og keder mig derhjemme,” siger Børge Jensen.

”Han bliver bare så forkælet her, fordi han er den eneste mand i butikken,” driller Conny Have Hansen.

FORSTAND PÅ GLAS OG PORCELÆN

Conny Have Hansen har været med i genbrugsbutikken i 12 år. Hun fik brystkræft som 61 årig, og operationerne tog så meget på kræfterne, at hun måtte stoppe med arbejdet i den isenkrambutik, hvor hun ellers elskede at være.

”Jeg har stået bag en disk hele livet, så jeg var godt klar over, at jeg skulle lidt ud, da jeg blev pensionist,” fortæller hun.

Conny Have Hansen står for at sortere og prismærke al butikkens glas og porcelæn, for det har hun god forstand på efter mange år i branchen. Hun ved for eksempel, at en blå Holmegårdvase fra 50erne sagtens kan sælges for 175 kroner, og det glæder hende, når hun gør en god handel.

”Det er jo ikke ligegyldigt, hvad vi får for tingene,” som hun siger.

Hver af de 18 frivillige i genbrugsbutikken har deres eget ansvarsområde. De, der tidligere har arbejdet med

Kirkens Genbrug er en af Rudkøbings fire genbrugsbutikker, der alle bidrager til socialt arbejde.

"Skal jeg virkelig sidde her og trille tommelfingre," sagde Børge Jensen, da fotografen bad ham og Conny Have Hansen sætte sig uvirksomt hen i sofaen.

tøj, står for tøjet, andre har ansvar for malerier, legetøj, bøger og så videre.

"Men vi tager alle en støveklud," hvis vi synes, at der trænger til det, forklarer Conny Have Hansen.

LANGELANDSFESTIVAL GIVER KUNDER

I følge Børge Jensen og Conny Have Hansen er det alle slags mennesker, der handler i genbrugsbutikken, og her kommer både fastboende og turister.

Én gang om året er der særlig gang i forretningen, nemlig under Langelandsfestivalen. Der sælges håndklæder, soveposer og tørt tøj i massevis.

"Der kan let være 20 mennesker i butikken på en gang under Langelandsfestivalen. Det er sjovt, og det er godt nok noget, der giver kasse," fortæller Conny Have Hansen.

Eleverne fra efterskolen er en anden stor kundegruppe. "De køber gammelkonekjoler af spinlonstof," smiler hun hovedrystende.

OMSÆTNING PÅ 300.000 KR.

De frivillige i Kirkens Genbrug i Rudkøbing arbejder i et vagtskema med et formiddagshold og et eftermiddagshold. Formiddagsholdet slutter kl. 14, og eftermiddagsvagten starter kl. 13.30, så der er tid til at sludre over en kop kaffe i baglokalet i vagtskiftet. Fællesskabet og hyggen er vigtig.

"Vi har altid tid til at drikke en kop kaffe. Det skal vi have," siger Conny Have Hansen. Hun har selv fået venner blandt de andre frivillige, som hun også ser privat.

Hele holdet fra genbrugsbutikken mødes til julefrokost og til en sommerudflugt, som i år går til Gråsten Slot. De to arrangementer er den eneste "betaling", de frivillige får for arbejdet – ud over glæden ved at hjælpe andre.

"Vi omsætter for ca. 300.000 kroner om året, og vi har lige for nylig sendt 20.000 kroner afsted til menighedsplejen, så det bliver da til noget," fortæller Conny Have Hansen. ■

Samvirkende Menighedsplejer er en folkekirkelig landsorganisation, der støtter og inspirerer det sociale arbejde i folkekirkens menigheder. Organisationens genbrugsbutikker hedder "Kirkens Genbrug." I år har tre børnefamilier fra Langeland for første gang været på sommerferie med Folkekirkens Feriehjælp, som drives af Samvirkende Menighedsplejer. Læs mere om Kirkens Genbrug her www.kirkensgenbrug.dk

Rise Eskildsen er med, når natteravnene siger tillykke til konfirmanderne ved Munkebo Kirke.

JEG KAN LIDE AT BLIVE BRUGT

Ildsjæle, som med stort engagement hjælper andre, findes i næsten alle sogne. En af dem er Rise Eskildsen fra Munkebo.

”NATTERAVNE” i deres iøjnefaldende gule jakker står klar med balloner, bolcher og telegrammer uden for kirken i Munkebo, når der har været konfirmation.

”Vi vil gerne møde konfirmandernes forældre og bedsteforældre, så de kan hilse på nogle af os, der er med til at passe på de unge i natlivet,” fortæller Rise Eskildsen.

Rise Eskildsen er natteravn, men det er kun én af hendes mange kasketter. Hun er også lektiehjælper for flygtninge, aktiv ved kirkens morgenandagter og med i Folkekirkens Feriehjælp - for blot at nævne nogle af de frivillige og ulønnede opgaver, hun påtager sig.

”Hun er en af de strålende, ældre damer, der af et kristent hjerte laver en masse værdifuldt diakonalt arbejde i sognet,” som sognepræst Mads Davidsen fra Munkebo udtrykker det.

HUN HAVDE OVERSKUD

En af dem, der har glæde af Rise Eskildsens sociale engagement, er Annette Jørgensen. Annette Jørgensen har de sidste mange år været sygemeldt og på kontanthjælp. Hun har daglige smerter efter et nedslidende akkordarbejde på et slagteri, og efter 11 operationer og mange arbejdsprøvningsventer hun nu på at få afklaret, om hun kan få førtidspension.

De to kvinder mødte hinanden i 2012, og siden har Rise Eskildsen hjulpet Annette Jørgensen, bl.a. når hun gerne vil have en bisidder med til et møde på kommunen, eller når hun har brug for at snakke sin situation igennem. Annette Jørgensen har også fået støtte og skulderklap til et væggtab på 72 kg.

”Rise har det overskud, som jeg ikke selv har. Hun har hjulpet mig meget,” fortæller Annette Jørgensen.

FOLKEKIRKENS FERIEHJÆLP

Annette Jørgensen og hendes 10 årige søn Phillip har to gange været på ferie med Folkekirkens Feriehjælp. Rise

Annette Jørgensen (til venstre) gennemgår nogle af papirerne i sin pensions sag med Rise Eskildsen før et møde med kommunen, hvor Rise Eskildsen er med som bisidder.

Eskildsen var også her igangsætter.

”Vi var ikke kommet på sommerferie, hvis vi ikke havde fået den mulighed, og det betød meget for min søn at komme på ferie, hvor der også var kammerater at lege med,” siger Annette Jørgensen.

Rise Eskildsen er med som frivillig rejseleder på sommerferieturene, og hun nyder at være med til at give børnefamilierne en god ferie.

”Jeg har det som en fisk i vandet, når jeg kan få lov til at hjælpe andre. Mit kristne livssyn gør jo, at jeg gerne vil yde næstekærlighed, og jeg kan godt lide at blive brugt. Mine omgivelser siger, at jeg skal passe på mig selv, men jeg samler kræfter ved at lave det frivillige arbejde – ellers bliver jeg rastløs,” siger hun.

SNAKKER MED GUD

Rise Eskildsen har et særligt hjerte for de mennesker, der har brug for hjælp, for hun har, som hun siger, ikke selv fået den blideste opdragelse. Skolegangen var fuld af drillerier, og hun havde det ikke altid nemt derhjemme. Som barn kom hun i søndagsskole, og siden da har hun småsnakket med Gud i hverdagen.

”I søndagsskolen sang vi sangen ”Jesus elsker alle små”, og jeg lærte, at Gud elsker alle mennesker - også mig. Jeg kunne godt ønske mig, at børn i dag fik at vide, at når de voksne ikke har tid, så kan de tage en snak med Jesus, for han har altid tid,” smiler hun. ■

Folkekirkens Feriehjælp tilbyder en uges sommerferieophold til fattige og udsatte børnefamilier, som ellers ingen feriemulighed har. Feriehjælpen er et tilbud til Samvirkende Menighedsplejers medlemssogne. Sognet vælger tre økonomisk vanskeligt stillede børnefamilier og to frivillige rejseledere til ferieopholdet, og alle udgifter afholdes af Folkekirkens Feriehjælp.
Læs mere her: www.menighedsplejer.dk

AT ÆNDRE EN DRENGS LIV

Kirken skal have et socialt ansigt, hvis kristendommen skal føles relevant, siger sognepræst Jakob Daniel Lund Olesen.

ALLE BØRNENE PÅ Kongslundskolen er mødt op i løbesko. I en time skal de løbe så mange gange, de kan, rundt om skolens sportsplads.

Den direkte konsekvens af børnenes anstrengelser er, at en seksårig dreng fra Tanzania kommer i skole.

Drengen hedder Eviditha, og børnene fra Kongslundskolen vil i de kommende år jævnligt høre fra ham. De får brev om, hvordan det går med drengen, som lever i en fattig familie, og samtidig kommer de til at lære noget om, hvordan børn har det andre steder i verden.

For hver omgang børnene løber, giver deres sponsor et beløb til Eviditha. Sponsoren er oftest børnenes forældre eller bedsteforældre, men det kan også være et menighedsrådsmedlem. Pengene fra Nordfyn sikrer Evidithas skolegang i de næste fem år.

I ÆNDRER HANS LIV HELT VILDT

Før løbet sættes i gang får børnene en peptalk fra arrangøren, Jakob Daniel Lund Olesen, der er sognepræst i Guldbjerg, Ore og Skovby sogne på Nordfyn.

”I ændrer den afrikanske drengs liv helt vildt meget,” siger han.

Præsten kender godt børnene i forvejen, for han har morgensang på skolen hver mandag.

”Det er super at have en præst, der engagerer sig så meget,” siger Morten Flye, der er klasselærer for fjerde og femte klasse.

Skolen har hele ugen haft en såkaldt støtteuge, hvor børnene er blevet undervist i kontinentet Afrika. Femte klasse har arbejdet med børneliv i Afrika, så de ved godt noget om, hvordan den dreng, de hjælper, lever sit liv.

TO ET HALVT KLASSEVÆRELSE

”Vi er tørstige, hvor lang tid er der tilbage?” Børnene er en halv time inde i løbet, og nogle begynder at blive småtrætte og skal have vand. Drengene fra femte klasse tager sig tid til en snak. De synes, det er sjovt at løbe, og de synes, at det er rart at gøre en forskel for børn fra Afrika. ”Vi har det jo fint her, og de skal også have et ordentligt liv i Afrika,” siger Marc Hansen.

Det har været fast tradition på skolen de sidste fem år, at præsten laver sponsorløb, så drengene har været med til det før.

”Hvor mange penge er det nu, vi har samlet ind?” spørger de præsten.

”Mere end 110.000 kroner over de sidste fem år, og det er nok til at bygge 2½ klasseværelse i Tanzania,” lyder svaret fra Jakob Daniel Lund Olesen.

AT BRUGE SINE HÆNDER OG SIT HJERTE

For Jakob Daniel Lund Olesen er det uløseligt forbundet med det at være kirke, at man laver socialt arbejde.

”Det er vigtigt, at den lokale kirke har et socialt ansigt, og det tror jeg, at mange mennesker forventer af deres kirke. Hvis kirken ikke står for diakoni, så kan folk have

Kongslundskolen har børn fra 0. til 6. klasse, og alle klasser var med i sponsorløbet den sidste fredag i maj.

"I ændrer den her drengs liv helt vildt," siger Sognepræst Jakob Daniel Lund Olesen.

svært ved at se, at kristendommen er relevant for dem. Det er vigtigt, at kristendommen har et konkret og livsnært ansigt, og der må gerne være sammenhæng mellem, det man siger, og det man gør," siger han og fortsætter:

"I min verden er kærlighed og tro altid noget, der vil ud, og den bedste måde at komme ud med sin tro på er måske at bruge sine hænder og sit hjerte for andre."

ET ENKELT KONCEPT

Jakob Daniel Lund Olesen blev præst i sognene i 2009, og på det tidspunkt var der allerede etableret et godt

samarbejde med den lokale skole. Da han tilbød at stå for et årligt sponsorkøb, slog skolen straks til. ►►

Sognepræst Jakob Daniel Lund Olesen har tætte bånd til "Mushemba Foundation," fordi hans kones søster er gift med sønnen af den tidligere biskop i Tanzania, dr. Mushemba. Han kender menneskene bag fonden, og han ved, at han kan stå inde for det arbejde, de laver, og det skoleprojekt, de står i spidsen for.

I år løb børnene fra Kongslundskolen ved Bogense ca. 17.000 kr. ind til den afrikanske dreng Evidithas skolegang.

► ”Det er et enkelt koncept og alligevel virkelig effektivt. Alle sogne kunne gøre det,” siger han.

Jakob Daniel Lund Olesen har medbragt tre frivillige hjælpere fra lokalområdet, der hjælper med at tælle, hvor mange omgange børnene løber. Hjælperne er pensionister, der hygger sig med at hjælpe til.

”Det er nemt for folk at komme ind i kirken via det sociale arbejde. Mange vil gerne yde konkret hjælp til nogle mennesker, der har brug for det, og det er en fin måde at få en relation til kirken på,” siger præsten.

En time er gået, og så er der saftvand, slik og frugt til børnene – alt sammen medbragt fra Skovby præstegård. ■

De penge, som samles ind i løbet af Kongslundskolens støtteuger, går til ”Mushemba Foundation,” der blev stiftet for 10 år siden. Fonden har fået navn efter den tidligere biskop i Tanzania, dr. Mushemba. Den støtter særligt udsatte børn i offentlige skoler, men er også i gang med at bygge en ny statsgodkendt skole i det nordlige Tanzania. Til det projekt har Kongslundskolen indsamlet penge nok til at bygge 2½ klasseværelse. Læs mere om fonden her: www.mushembafoundation.org

BADEKÅBEN BLEV PAKKET VÆK

Sorggruppen er et lukket rum, hvor man kan lægge sin beskyttende facade fra sig.

DE FLESTE I RUMMET har oplevet, at bekendte forsvinder ind bag en hylde i supermarkedet, fordi de ikke ved, hvad de skal sige til et menneske, der sørger.

Deltagerne i en sorggruppe har mange oplevelser og tanker til fælles, og det er netop derfor, de har brug for hinanden. Det gælder også sorggruppen i Nyborg, hvor de fleste har mistet en ægtefælle.

JEG FIK MOD

Karlo Jeppesen fra Nyborg mistede sin 57 årige kone Birgitte for tre en halv måned siden. Hun døde af brystkræft.

Han fortæller, at visse ting står uændret i deres hjem, siden Birgitte døde, men i denne uge tog han en badekåbe ned, som havde hængt urørt på knagen, siden hun brugte den sidst.

”Jeg fik pludselig mod til at tage badekåben ned, og da jeg pakkede den væk, kunne jeg mærke, at det var godt, jeg gjorde det,” siger han.

De andre i gruppen nikker. De genkender de små skridt, der viser, at livet går videre trods alt.

”Jeg kan bruge det, de andre fortæller, som stikord til at forklare min egen situation, for det kan være svært at sætte ord på,” fortæller en af de andre.

INGEN OVERFLADISK SAMTALE

Sorggruppen i Nyborg ledes af sognepræsterne Mette Grymer fra Nyborg og Louise Schousboe, der er præst i Bovense og Aunslev Sogne.

Præsterne giver hver gang deltagerne et emne, som de skal skrive om til næste gang i en lille ”Kinabog”.

”Det er virkelig hjerteblod, der står i de bøger, og det er gribende, at de er parate til at kaste alle de skjolde og facader, de går rundt med til hverdag. Der er ingen overfladisk samtale i sorggruppen. Det er ind til benet, og det er derfor det virker,” siger Louise Schousboe.

”Derfor er det også vigtigt, at sorggrupperne er et lukket rum, hvor der er tavshedspligt. Her kan vi tale om

tabubelagte emner. Vi kan for eksempel tale om de tanker, nogen har om, at de ikke har ret til at være i live, når deres kære er døde,” supplerer Mette Grymer.

DET ER IKKE TERAPEI

Knap 50 mennesker har indtil videre haft glæde af sorggruppen i Nyborg, som har eksisteret i fire år. Der er ”løbende optag,” så der er både gamle og nye deltagere i gruppen.

”Det er en stor fordel, at de nye kan spejle sig i dem, der er kommet længere i sorgforløbet. Det får dem til at tro på, at der sker en udvikling også for dem selv,” siger Mette Grymer.

De fleste hører om sorggruppen via mund til øre-metoden, men også byens læger og psykologer er begyndt at henvise til gruppen.

”Jeg synes, det er dejligt, at nogle af psykologerne er begyndt at sige: ”Det der med sorg, det ved de altså noget om oppe i kirken,”” siger Mette Grymer.

Præsterne henviser også den modsatte vej, når de vurderer, at en af deltagerne har brug for en psykolog eller måske noget medicin sideløbende med, at de kommer i sorggruppen.

”Sorggruppen er ikke terapi,” understreger Louise Schousboe.

”Det er en værdifuld samtale på hverdagsprog, og vi deltager alle med den baggrund, vi nu har, og det vi hver især repræsenterer.” ►►

"Mit råd til andre er at komme i en sorggruppe hurtigst muligt," siger Karlo Jeppesen

Der bliver grædt, men der bliver også grinet i sorggruppen.

► DE PÅRØRENDE ORKER IKKE

Deltagerne i Nyborgs sorggrupper er ofte ressourcestærke mennesker, der har et godt netværk og voksne børn, der yder omsorg for dem.

”Men det er hårdt for de pårørende at holde til at høre igen og igen, hvor svært det er at gå alene i seng, eller at måltiderne bare er blevet noget, der skal overstås, fordi der ikke er nogen at dele dem med. De pårørende orker ikke at blive ved med at høre det,” fortæller Mette Grymer.

”Det er en stor lettelse for deltagerne at høre, at de ikke er alene om at have det sådan, men at andre har det på præcis samme måde,” fortsætter Louise Schousboe.

”Og vi har aldrig været ude for nogen, som er gået i stå. De finder langsomt deres ben og kommer videre,” siger Mette Grymer.

FÆLLESMOD

Der er ingen regler for, hvor mange gange man må komme i sorggruppen, men oftest kan deltagerne selv mærke, når de ikke har brug for at komme mere. Præsterne oplevede dog, at nogle af deltagerne savnede fællesskabet, når de forlod gruppen, og derfor tog de initiativ til et arrangement tre gange om året, som de kalder ”Fællesmod.”

Her bliver alle, der på et tidspunkt har været med i sorggruppen inviteret til fællesspisning og gudstjeneste med lystænding i kirken.

”Selvom de, der kommer til ”Fællesmod”, måske ikke har været en del af sorggruppen på samme tidspunkt, så oplever vi, at de har fortrolighed med hinanden,” fortæller Mette Grymer.

EN HUE DER DUFTER

Karlo Jeppesen er slet ikke færdig med at gå i sorggruppen. Men han mærker, at der sker en udvikling. Hans hjemmeopgave til denne gang var at skrive om, hvad der giver ham energi.

”Det første, jeg tænker på om morgenen er stadig, at Birgitte ikke er der. At jeg er alene. Men i den sidste uge har jeg korresponderet med nogle af mine gamle venner, og det har givet mig energi,” fortæller han.

Han fortæller også, at selvom Birgittes badekåbe er taget ned, så har han stadig gemt en hue, der dufter af hende. Det giver ro i maven.

Der er gået to timer, og gruppen skilles med hver sin nye hjemmeopgave. Et par stykker udveksler telefonnumre og aftaler en biograftur. Der bliver skabt nye fællesskaber i sorggruppen.

Er det diakoni? ”Ja,” siger Mette Grymer, ”man kan vel kalde det praktisk næstekærlighed.” ■

”Sku’ vi” hedder en gruppe for tidligere og nuværende medlemmer af sorggruppen i Nyborg. Gruppen kommunikerer i en lukket facebookgruppe, og her aftales det f.eks. at holde grillaften sammen eller tage sammen til Nyborg Voldspil. Præsterne er ikke med i gruppen, men den har fået lov til at låne Nyborg kirkes lokaler.

I Fyens Stift er der ca. 10 sorggrupper for voksne; to grupper for børn og unge og flere tilbud om sorggrupper er på vej.

”Sorggrupper i Folkekirken” er et landsdækkende initiativ, der de sidste tre år har haft til formål at kortlægge, hvad der findes af sorggrupper, beskrive hvad der foregår – og i øvrigt være med til at udvikle kirkens sorggrupper.

På hjemmesiden: www.sorggrupperifolkekirken.dk kan du finde information om sorg og sorggrupper. Her er også et landkort, hvoraf det fremgår, hvor sorggrupperne findes på Fyn, og hvem man kan kontakte.

I hvert stift er der en netværksperson, som hjælper med at finde sorggrupper og giver råd og vejledning ved iværksættelse af nye sorggrupper.

I Fyens Stift er det sognepræst Lene Bischoff-Mikkelsen, Agedrup, lbn@km.dk 66 10 80 57/29 16 06 47

Det er gratis at deltage i en sorggruppe, og man mødes typisk hver 3. eller 4. uge.

VI SPILLER BARE FODBOLD

Indsatte fra Statsfængslet Søbysøgård får en friaften med sved på panden.

DET ligner overhovedet ikke socialt arbejde, det der foregår på fodboldbanen. I hvert fald ikke hvis man forbinder socialt arbejde med masser af snak, bløde stole og spandevs af kaffe.

Her på fodboldbanen bliver der råbt, svedt og drukket vand af drikkedunke. Her er ikke så meget snak – men man brøler da, når der er mål, og man klapper hinanden på ryggen.

”Søby United” står der på ryggen af det blå hold. Det består af indsatte fra det åbne fængsel Søbysøgård i Nr. Søby på Midtfyn. Det hvide hold hedder ”Cafe Exit”, og det består af unge mænd, der er engagerede i kirkearbejde forskellige steder på Fyn.

SPILLER AF TO GRUNDE

Preben Heintze har samlet spillerne til det hvide hold. Han sender en SMS rundt til de fodboldglade mænd, hver gang han har lavet en aftale med sin faste kontaktperson i fængslet, fængselsbetjent Merete Enderberg, som også er kampens dommer. I dag er der kommet ni frivillige og kun seks indsatte til en gang syvmandsfodbold, så Preben Heintze spiller sammen med det blå hold i sin grønne træningstrøje.

Hvorfor lægger en ung familiefar med rødder i Indre Mission sine kræfter på en fodboldbane?

”Den enkle forklaring er, at det er sjovt at spille fodbold,” siger han.

”Og den lidt dybere forklaring er, at vi gerne vil vise de her fanger, at Gud elsker dem.”

Om de indsatte har begået vold, tyveri eller solgt stoffer, aner han ikke, og han spørger heller ikke om det, for det interesserer ham ikke.

”Vi møder folk uden fordømmelse og uden fordomme. Vi spiller jo bare fodbold. Og hvis de indsatte har lyst til at

snakke om Gud eller høre om de forskellige tilbud, der er for hjælp i Cafe Exit, så snakker vi om det,” forklarer han.

GUDS VEJE

Preben Heintze siger selv, at han ikke er den fødte leder. Han er faktisk genert og indadvendt, og det ligger ikke lige til

højrebenet, at han skal være ansvarlig for en gruppe unge frivillige og for kontakten til et fængsel.

Men han tror, at Gud gerne vil have ham til at gøre det, og han går de veje, som Gud vil have ham til at gå.

”Jeg har et stort ansvar, og det giver mig en utrolig stor glæde og mening med livet, at jeg kan stille mig til rådighed for det her,” siger han og fortsætter smilende:

”Om en gang fodbold så er nok til at ændre de indsattes liv eller tanker, ved jeg ikke. Men jeg er naiv nok til at tro på det.”

SNAK PÅ BÆNKEN

”Det er nemmest at komme i snak med hinanden, når der er udskiftning,” forklarer Thomas Stoof. Han kommer i Sankt Hans Kirke i Odense, hvor Cafe Exit har base, og det er her, han er kommet i kontakt med fodboldholdet.

”For to gange siden sad jeg på bænken og snakkede med en af de indsatte om, hvad religion betyder for mig. Jeg har været glad for at være med hver eneste gang, selvom jeg er ret dårlig til fodbold,” griner han.

Holdet fra Cafe Exit klarer sig nu ellers ret godt, og de indsatte må indkassere et nederlag efter to gange 30 minutters kamp.

”Lad os spille en omgang mere med blandede hold,” bliver der råbt. Men dommeren Merete Enderberg er ubønhørlig. De indsatte skal være tilbage i fængslet senest kl. 21, så det er der ikke tid til. Kirkefolkene kan i ro og mag pakke sammen og cykle hjem. ■

Efter kampen. Der er stadig smil i øjnene - både hos kampens vindere og tabere.

Preben Heintze i den grønne trøje er frivillig i Cafe Exit. Ud over fodboldaftenerne deltager han sammen med sin kone og børn i kultureftermiddage med indsatte og deres pårørende.

Cafe Exit er en landsdækkende forening, der hjælper og støtter indsatte og ex-indsatte. Foreningen tilbyder blandt andet hjælp til gældsrådgivning og samtaler med terapeut og psykolog.

Desuden står Café Exit for en lang række aktiviteter. I Odense holdes der blandt andet kultureftermiddage med sang og musik i Sankt Hans Kirkes lokaler i Odense den første onsdag hver måned. Her mødes indsatte på udgang, ex-indsatte, pårørende og frivillige. I Nyborg Statsfængsel har Cafe Exit netop fået penge fra A. P. Møller Fonden til et toårigt forsøg med "netværksrådslagning," som handler om at aktivere et netværk omkring en person, der skal løslades. Læs mere på www.cafeexit.dk

Vita Andreassen har som præst for kirken på landet til opgave at samle og videreformidle viden og erfaringer med forskellige måder at udvikle kirken på landet i Fyens Stift.

DIAKONI I KIRKEN PÅ LANDET

Sæt diakoni øverst på dagsordenen

TEKST **VITA ANDREASEN**,
SOGNEPRÆST I FØNS, ØRSLEV, UDBY OG HUSBY KIRKER
OG PRÆST FOR KIRKEN PÅ LANDET

TÆNK HVILKEN ULYKKE det ville være, hvis Danmark kun var fire store byer og en række motorveje. Det er i ”mellemmrummene”, at livet leves. Det er i pausen, at vi lader op og finder livslyst og energi, og byerne har brug for naturen, stranden, skovene, alt det som vi har i så rigt mål her på landet.

Peter A. G. har sagt i et interview: ”Kirken er som et parforhold. Det giver kun mening for mig, hvis det ikke lukker sig om sig selv, men tværtimod giver nye kræfter til at være noget for andre. Jeg får mere energi af at komme i kirke. Kirken er min tankstation.” Et tankevækkende billede, for tankstationen er for længst rykket væk fra landsbyen og ud til motorvejen, men kirken er der, og måske er den åndelige energi, som kirken i dag kan formidle af større værdi, end den benzin vi hældes på tanken. Måske er der et momentum for kirken på landet lige nu. Derfor skal vi turde åbne kirkerne for et langt mere mangfoldigt brug både om søndagen og i dagligdagen.

KIRKEN SKAL IKKE VÆRE ET FRYSEHUS, MEN ET VARTM STED AT MØDES

Som barn voksede jeg op på landet i en tid, hvor fryseren endnu ikke var blevet hvermandseje. Jeg husker de mange cykelture til nabobyen for at hente frostpakker i det fælles frysehus. Frysehuset var som andelsforetagende et fantastisk fremskridt. Alt kød skulle ikke længere i saltkar men kunne nu fryses ned. I forbindelse med Peter A.G's henvisning til tankstationen dukkede billedet af frysehuset op. Lad os genoplive den tradition, som ligger i andelsbevægelsen. Lad os løfte i flok, så kirken på landet kan være med til at puste nyt liv i landsbyerne. Det er min erfaring her fra Vestfyn, at mange gerne vil være med. Lige nu er der ikke brug for frysehuse, men der er brug for, at kirkens døre slås op på vid gab.

Når jeg lytter til lokalbefolkningen her, så er der mange, som kan have glæde af kirken. Det kan være den stressramte, der kæmper for at komme på fode igen, det kan være flygtninge og indvandrere, og det kan være de gamle, der har svært ved at klare indkøbene i nabobyen.

Der er i høj grad brug for diakoni på landet, og kirken har nogle af de mest markante og synlige huse. Lad os sammen fylde husene med liv.

Kirken kan ikke nøjes med at være en ”tankstation”, den må også altid være en ”transformatorstation” - billedligt talt. Huset som omskaber og forvandler de frivilliges indsats til bæredygtig og vedvarende energi og varmt nærvær for dem, der har behov lige nu.

MAN SKAL UD TIL KANTEN FOR AT KOMME IND TIL KERNEN

I smuk natur og med tre kilometers afstand ligger en mangfoldighed af kirkebygninger, som venter på igen at få lov til at spille en central rolle i menneskers liv. Netop kirkens placering spejler den eksistentielle erfaring af at være langt ude og at være ”ude ved kanten”.

I diakonien tales der i disse år om: ”at den for tiden stærke må solidarisere sig og hjælpe den for tiden svage”. Formuleringen indebærer, at det hurtigt kan skifte, hvem der er den stærke, og hvem der er den svage. Og i sammenligningen mellem land og by, da må vi i dag erkende, at befolkningen på landet er mindst ligeså hårdt ramt af ”det hårde” og ”det uafvendelige”, som bybefolkningen er.

En række særlige livsvilkår bringer mennesker eksistentielt ud til kanten. Det kan være påbegyndelse og færdiggørelse af en uddannelse, karriereskift, flytning, arbejdsløshed, karriere kontra familietid, stress, skilsmisser, børnefødsler, besvær med at blive gravid, alvorlig sygdom, dødsfald, sorg eller det at skulle integreres i et nyt land. Her rystes sjælen - i dag går det under fællesbetegnelsen stress. Den ramte rækker ud efter hjælp og støtte og har brug for at kunne finde ind i nye sammenhænge, hvor der er tid til samtale, nærvær, fordybelse og fællesskab.

Kirken skal ikke se passivt til, når mennesker på kanten leder efter kernen, som i den forbindelse er mening, sammenhæng og nye venskaber. Kirken skal turde engagere de for tiden stærke, så de for tiden sårbare kan inviteres indenfor til samvær på 1000 forskellige måder i kirkens huse. ►►

Sognepræst Vita Andreassen

► MEDINDDRAGELSE OG FRIVILLIGHED ER VEJEN

FREM - KONKRETE IDEER TIL AT GÅ I GANG

Udgangspunktet er, at det sårbare menneske har brug for rum og sammenhænge, hvor man ikke bliver mødt med krav og forventninger, men heller ikke med ligegyldighed. Både det sunde og det forpinte sind har brug for pauser. Fremtidsforskere taler om, at morgendagens luksus ikke vil være materielle goder, men derimod tid, ro, nærvær alt det som rummes i udtrykket: intelligent stilhed - det aktivt at være stille sammen med andre, en stilhed der skaber et særligt mentalt velvære og en kreativ pausero.

Kirken har i sin liturgi, gudstjeneste og mødestruktur indbygget pausen og stilheden. Det er kort sagt noget, vi kan. Opgaven bliver i en kirke med fokus på diakoni at gøre det lettere tilgængeligt for enhver i vores samfund. Tærsklen til kirken skal med andre ord gøres lavere. Her kommer nogle konkrete idéer:

- **Graverne som ressourcepersoner i diakonale projekter.** Onsdagskaffe i våbenhuset for de 8 - 10 faste kirkegårdsbesøgende, som graverne møder hver uge. Når kaffen er drukket, tændes der lys på alteret, der synges to salmer, der bliver læst en bøn, og der gives plads til stilhed. Idéen er opstået i en samtale med de lokale gravere.
- **Lokale frivillige skaber i samarbejde med menighedsråd eller præst et tilbud for stressramte.** Kirken investerer i nogle liggeunderlag og et musik-anlæg. Når kaffen er drukket, og der har været en

samtalerunde, hvor alle har fået lejlighed til at udtale sig om, hvordan det er gået siden sidst, så lægger man sig på liggeunderlaget på gulvet i kirken. Og frivillige leder et par timers nærvær, vekslede mellem stilhed, musik og fantasirejser. Idéen har jeg fra flere fynske ildsjæle, som har foreslået, at vi skulle lave noget sådant her hos os.

- **Skabelsen af et integrationshus, der tilbydes som bolig for 1-3 familier, der er kommet hertil som flygtninge eller indvandrere.** Særligt i denne sammenhæng tænker jeg, hvordan genopliver vi andelstanken? I et bredt samarbejde mellem kirken, beboerforeningen, forsamlingshusbrugere, kommunen og lokalrådet indrettes et ”diakoni-hus”. Overtag et af landsbyens tomme huse og indret det som et integrationshus for flygtninge, og skab et frivillighedskorps, der på skift to timer dagligt alle ugens dage er sammen med de nye danskere. Den enkelte frivillige forpligter sig til at løse nogle konkrete opgaver. Det kunne være lektiehjælp, transport, havearbejde/urtehave, bage brød, koge marmelade, gåture, stilhed i kirken og meget andet. En lokal beboer fra Husby, der også er i bestyrelsen for Danmarks Naturfredningsforening, kontaktede mig om denne ide.

Til sidst har jeg lyst til at sige: Gå bare i gang. Find frem til ildsjælene i lokalområdet. De er der, og I menighedsrådsmedlemmer kender dem og er det måske selv. Sæt diakoni øverst på dagsordenen, det er på den måde, at I kommer i gang. ■

SOCIALT ARBEJDE HANDLER OGSÅ OM PENGE

Ansatte og frivillige i Kirkens Korshærs varmemestue i Svendborg sørger for varm mad til 25 socialt udsatte hver dag.

”JEG SYNES, at de fynske menighedsråd skulle bruge flere penge på diakoni!” Så klart udtrykker John Eckhardt sig. Han er ny leder af Kirkens Korshær i Svendborg.

John Eckhardt er glad for, at mange fynske kirker samler ind til såkaldte sognemiddage, hvor varmemestuen får penge til at give brugere et gratis måltid mad.

”Men der skal altså også være penge til driften af det daglige arbejde,” siger John Eckhardt. Derfor håber han, at flere af de fynske menighedsråd vil indgå partnerskaber med Kirkens Korshær.

Et partnerskab indebærer, at Korshæren bidrager med forskellige ydelser til sognets kirkelige liv. For eksempel får sognets konfirmander undervisning i diakoni og socialt ansvar, og korshæren tilbyder foredragsholdere til menighedsrådets sogneaftener. Menighedsrådet betaler for ydelserne med et årligt beløb til Kirkens Korshær.

”Der er brug for flere penge til arbejdet blandt socialt

udsatte, og menighedsrådene kunne jo overveje at skære lidt ned på udgifterne til kirkemusik og babysalmesang. Det er et spørgsmål om at prioritere,” siger John Eckhardt.

PISKEFLØDE SKAL DER TIL

Vi er i varmemestuen, som er omdrejningspunktet for Kirkens Korshærs arbejde på Sydfyn. Her kommer hver dag ca. 25 mennesker, og brugerne kan blandt andet få vasket tøj, komme i bad og få et billigt måltid mad.

I køkkenet står Vibeke Boesgaard fra Skårup og Maj Andersen fra Ore, der begge arbejder frivilligt i varmemestuen. I dag laver de nakkekoteletter med rodfrugter, kartofler og brun sovs.

”Vi laver maden helt fra bunden. Der er ingen dåsemad, og vi sparer ikke på piskefløde og smør. Mange af brugerne er jo alt for tynde,” fortæller Vibeke Boesgaard.

”De vil helst have ”mormormad”, så det får de,” supplerer Maj Andersen. ►►

John Eckhardt har været leder af Kirkens Korshær i Svendborg siden april 2015. Han har i mange år arbejdet med socialt udsatte både i det offentlige system og i de sidste 11 år i Kirkens Korshær Silkeborg.

*Maj Andersen (forrest) og Vibeke Boesgaard arbejder frivilligt i varmestuen.
De laver "mormormad" helt fra bunden.*

Regina, som er en af varместuens brugere, kommer ud i køkkenet. Hun skyller sin tallerken af og siger tak for mad.

”Jeg kommer her næsten hver dag i perioder. Her er altid nogen, man kan snakke med. Når jeg går herfra, er jeg glad og mæt,” siger hun.

FLERE PSYKISK SYGE

I varместuen sidder brugerne i små klynger og spiser. Der er flest mænd. Mænd med furer i ansigtet og trætte øjne. De lever et hårdt liv med alkohol og stoffer.

I de 11 år John Eckhardt har arbejdet i Kirkens Korshær, har brugergruppen ændret sig markant, og den er blevet væsentligt yngre.

”De gamle alkoholikere, som var vores kernegruppe førhen, er der stort set ikke flere af. I dag har vi langt flere yngre brugere. Mange af dem er psykisk syge og har et blandingsemisbrug,” fortæller han.

De brugere, der startede deres misbrug som helt unge, har aldrig fået lært de basale ting, som andre unge lærer i teenageårene.

”Vi har folk i 20’erne, som ikke aner, hvad en forsikring er, eller hvorfor det er vigtigt at betale husleje,” siger John Eckhardt

DER HVOR INGEN ANDRE ER

Det helt særlige ved varместuen er, at der ikke stilles krav til brugerne om, at de skal modtage behandling.

”Vi er et værested, og her kan du komme og være, som du er. Hvis brugerne gerne vil i behandling, så hjælper vi dem selvfølgelig. Men vi stiller ingen krav om, at de skal på metadon, og det er kun deres adfærd, der bestemmer, om de kan være her,” siger John Eckhardt.

Mange af brugerne har karantæne fra byens andre væresteder, men det er sjældent, at John Eckhardt må bede nogen om at forlade varместuen.

Kirkens Korshær er en privat, social, folkekirkelig hjælpeorganisation, der hjælper samfundets udstødte grupper. Kirkens korshær har varместuer både i Odense og Svendborg, og desuden et herberg i Odense.

Se mere om kirkens korshær og mulighed for kirkepartnerskab her www.kirkenskorshaer.dk

”Det er vores opgave at være der, hvor ingen andre er, og hvis jeg beder nogen om at gå, for eksempel fordi de har en meget aggressiv adfærd, så får de altid en begrundelse. De får også altid at vide, hvornår de må komme igen,” siger han.

PLANER FOR FREMTIDEN

Der rutes ikke med pengene i Kirkens Korshær i Svendborg. John Eckhardt har f.eks. ingen kontorhjelpe, så han står selv for regnskab og lønninger – ud over alt det andet.

”Hvis vi havde været en offentlig institution, skulle der langt flere ansatte til at klare det, vi gør her,” siger han.

Men selv om han skal skæve til penge-kassen, har den nye leder af Kirkens Korshær i Svendborg mange planer for fremtiden.

”Vi skal i gang med at dele rent ”værktøj” ud til brugerne – altså sprøjter og kanyler. Så kan vi være med til at forhindre, at der spredes smitte. Derudover ville det være skønt med mere plads. Jeg vil også gerne lave et projekt, hvor brugerne bliver aktiveret, og endelig vil jeg gerne have en tættere kontakt mellem kirke og varместue, slutter John Eckhardt. ■

I varместuen dækkes de basale behov. Der er mad, drikke og mulighed for et bad og en tøjvask.

ET FRIRUM FOR KVINDER FRA ALVERDENES LANDE

I Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense mødes kvinder på tværs af tro, kultur og uddannelsesmæssig baggrund.

HVER TIRSDAG MØDES 15-20 kvinder i Folkekirkens Hus i Odense. Der er kaffe på kanden, og i dag har Shanaze fra Pakistan og Fatima fra Marokko bagt kager. Lækre kager der kommenteres og roses. ”Hvad er det, der er på toppen?” ”Nougat og mandler” ”Uhhh.. det er specielt.”

Kvindegruppen er et gratis tilbud til flygtninge og indvandrere i Odense. Her er man på fornavn med hinanden, man registreres ikke, og man bliver ikke trukket i kontanthjælp, hvis man ikke dukker op.

”Her er man som gæst,” siger Marianne Hougaard. Hun er præst og leder af Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense, FTS.

Der er et program for hver tirsdag. Der kan være et foredrag, en udflugt, eller man kan besøge hinanden. For eksempel har gruppen været på besøg hos Marianne Hougaard Larsens mor i Kerteminde.

Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense er oprettet af Hjallesø og Sankt Knuds provstier. Ud over kvindegruppen, som mødes hver tirsdag, er der sprogcafé tre dage om ugen, mødregruppe, gruppe for unge kristne, fodboldhold, højskoledage samt en række arrangementer og gudstjenester. Formålet med FTS er ifølge vedtægterne ”at drive et arbejde blandt asylsøgere, flygtninge og indvandrere med henblik på at fremme en folkelig og kirkelig integration på tværs af etniske og religiøse forskelle.” Læs mere om FTS på www.fts-odense.dk

HER BLIVER MAN IKKE VÆK

Silvia fra Brasilien har haft 50 års fødselsdag siden sidst, så der er flag på bordet, og kvinderne synger en dansk fødselsdagssang for hende.

I kvindegruppen er sproget dansk. Nogle taler sproget flydende, og andre skal have hjælp til at finde ord for det, de vil sige, men der bliver lyttet, indtil man forstår hinanden.

Flere af kvinderne fortæller, at kvindegruppen er som en familie. Her viser man billeder af et bryllup, man har været til, man udveksler opskrifter, og man fejrer sin fødselsdag.

De fleste af kvinderne er ikke på arbejdsmarkedet, og i Folkekirkens Hus kan de møde andre kvinder, når deres mænd er på arbejde. Man kan sagtens være her, selvom man måske har lidt rod i familien eller døjer med sygdom. Og så kan kvinderne fortælle om sygdomme, som de aldrig ville nævne, hvis der var mænd til stede.

”Her bliver man ikke væk,” som Tahrir fra Irak udtrykker det. Man bliver set.

”Hvis vi kommer her og er kede af det, så bliver vi i bedre humør,” supplerer Bushra fra Pakistan.

”Kvinderne kender hinanden godt, men det må aldrig blive en lukket gruppe, og heldigvis er der plads til at lukke nye kvinder ind i fællesskabet,” siger Marianne Hougaard.

EN LILLE HØJSKOLE

Man bliver ikke spurgt om sin tro, før man kommer med i kvindegruppen i Folkekirkens Hus, og nogle af kvinderne bærer tørklæde.

”En del af de kvinder, der kommer, er ikke kristne, men de er trygge ved at komme her, og man er tryk ved at sende sine familiemedlemmer hen til et sted, som kirken står bag. Andre troende er trygge, fordi vi giver udtryk for, at tro og religion er vigtigt for os,” forklarer Marianne Hougaard Larsen

”Vi fungerer som en lille Grundtvigsk højskole. Her er frihed for Loke såvel som for Thor. Vi formidler de kristne traditioner og det kristne budskab, for eksempel når vi synger salmer. Men vi presser ikke kristendommen ned over nogen,” fortsætter hun.

På spørgsmålet om kvindegruppen er diakoni, svarer

Marianne Hougaard Larsen: ”Ja, da! Diakoni er vel, når man gør noget for hinanden, og som kirke har vi et naturligt ansvar for at tage godt imod de mennesker, der kommer som fremmede til Danmark.”

EN DANSK BEGRAVELSE

Folkekirkeens Tværkulturelle Samarbejde kunne ikke drives uden de ca. 40 frivillige, som hjælper til med stort og småt.

”De frivillige giver flygtninge og indvandrere en oplevelse af, at Danmark er et gæstfrit land,” siger Marianne Hougaard Larsen.

En af de frivillige danskere, der er med i dag, er Solveig, som er pensioneret skolelærer. Da hun mistede sin mand, deltog kvindegruppen i begravelsen i kirken i Birkende.

”Der var somaliere med, som havde boet i Danmark i 15 år, men de havde aldrig før deltaget i en dansk begravelse, for så godt kendte de ikke nogen danskere. Det er da tankevækkende,” siger Marianne Hougaard Larsen.

”At gå sammen til en begravelse er integrationsarbejde. Det er små skridt, der betyder noget,” tilføjer hun.

Strikketøjet er fundet frem, og snakken går i kvindegruppen. Mary fra Irak kommer lidt senere end de andre, og hun har en nyhed, der skal deles med et stort smil: ”Jeg har fået kørekort!” De andre klapper og ønsker tillykke. ■

Som kirke har vi et naturligt ansvar for at tage godt imod de mennesker, der kommer som fremmede til Danmark, siger Marianne Hougaard Larsen.

En af stuerne i Folkekirkeens Hus i Odense er hver tirsdag eftermiddag reserveret til kvindemøde.

I kvindegruppen taler man dansk med hinanden.

JEG VIL MØDE MIGRANTERNE PÅ DERES PRÆMISSER

Migranter og fynboer kan lære af hinanden.

TEKST **MARIA TRUE,**
MIGRANTPRÆST I FYENS STIFT

JEG HAR NU VÆRET ansat som migrantpræst i Fyens Stift i godt et halvt år, og et af de spørgsmål, jeg er stødt på et par gange, har været: ”Hvad laver du egentlig som migrantpræst?”. Og det er et godt spørgsmål. Fyens Stift har også ”Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde” i Odense, hvor to præster gør et fint stykke arbejde blandt flygtninge og indvandrere af blandt andet diakonal karakter, så hvad er det nu lige min rolle i det samlede migrantarbejde i Fyens Stift går ud på?

VÆGT PÅ MIGRANTMENIGHEDERNE

Jeg skal arbejde med og blandt migranter og migrantmenigheder i Fyens Stift, og med en halvtidsstilling er jeg selvfølgelig nødt til at prioritere, hvordan dette arbejde bedst lader sig gøre. Min prioritering har været at fokusere på de kristne migrantmenigheder, som derfor er det første, jeg har givet mig i kast med.

Jeg mener, at det er helt naturligt, at vi som folkekirke lægger hus og hjerte til kristne søstermenigheder, der mangler et sted at forkynde og samles, fordi de ikke har økonomi til at få deres eget sted.

Desuden vil jeg arbejde med asylansøgere, og det går jeg nu i gang med for alvor.

ET LANGT SEJT TRÆK

I forhold til migrantmenighederne, der forkynder på et andet sprog og som regel har en anden konfession end folkekirkens (de er f.eks. armenske kristne eller tamilske baptister), ser jeg det som min rolle at være den første formidler mellem migrantmenighederne og folkekirken. Det er et langt og sejt træk og bestemt ikke noget, som kommer til at ske på en måned endsige et år. Jeg taler med deres præst eller kontaktperson i første omgang. Jeg besøger deres gudstjenester eller andre afholdte arrangementer. Jeg er med til kirkekaffe og lærer dem at kende. Vi udveksler synspunkter, teologiske såvel som alment menneskelige, jeg prædiker hos enkelte af menighederne. Det rykker noget både hos dem og mig, og jeg forestiller mig, at deres måde at tro på, kunne være

interessant at stifte bekendtskab med for folkekirkens medlemmer, for der er meget ved den danske folkekirke, som migranterne stiller sig undrende overfor, og det samme kan gøre sig gældende den modsatte vej. Men jeg tror, at vi kan lære af hinanden.

EN SUBKULTUR AF KRISTNE

Tanken er naturligvis, at som tilliden vinder frem fra begge sider, så kan der med tiden etableres mere end blot kontakten mellem dem og mig. Så vil denne tillid munde ud i, at jeg kan viderefremde et møde med folk fra migrantmenighederne og danske folkekirkemedlemmer. Man kan forestille sig, at man vil kunne arrangere foredrag i sognene, møde med konfirmander, fællesspisning eller andet. Det har overrasket mig meget, at der på det nærmeste eksisterer en decideret subkultur af kristne migranter på Fyn, der på nogle måder lever så radikalt anderledes end flertallet af ”gammeldanske folkekirkedanske kristne”. Nogle af migranterne (ikke alle!) hører aldrig rockmusik eller drikker alkohol. De samme beder højlydt flere gange dagligt, ganske spontant og hvor som helst. Skriftsynet er anderledes. De er selvfølgelig også indbyrdes forskellige. En afrikaner, der tilhører en pinsekirke, dyrker kristendommen på en helt anderledes måde end en rumænsk ortodoks gør det.

ASYLSØGENDE I FAABORG

I forhold til den anden del af det, jeg vil fokusere på, nemlig arbejdet med asylsøgende, får jeg kontor i Faaborg. Her åbner snart et stort asylcenter med plads til flere hundrede børn og voksne. Indtil da vil jeg forsøge at arbejde med asylsøgere i Horne nær Faaborg. Jeg gør mig ikke på forhånd de store tanker om, hvorledes jeg vil sætte de store projekter i gang for asylsøgerne, snarere gør jeg mig tanker om, hvordan jeg vil møde dem, nemlig på deres egne præmisser. - Hvem har behov for besøg af en præst? Ja, jeg forestiller mig, at nogle af dem kunne have brug for sjælesorgssamtaler. Hvis de er kristne, vil jeg meget gerne lave gudstjenester enten på engelsk eller rent

Maria True er ansat som migrantpræst blandt andet til at knytte de kristne migrantmenigheder og folkekirken tættere sammen.

liturgiske, hvis de ikke er engelsksprogede. Eller måske er det en indsats af mere diakonal karakter, der er behov for? Har de behov for aktiviteter, ture ud af asylcentret, så vi skal have koordineret frivillige? Eller så de gerne undervisning i kristendom for børn, som jeg talte med skolelederen og en lærer på Horne skole ved Faaborg om? Alt det, skal der tales om med asylsøgerne selv, når jeg kommer rigtigt i gang.

Herudover er det jo sådan, at asylsøgerne heldigvis sidder kortere tid på asylcentre i dag end tidligere. Det betyder, at de kommer hurtigere ud i kommunerne, og derfor kunne det i virkeligheden være min opgave at hjælpe dem dér på den ene eller anden måde. Jeg glæder mig hvert fald til det fortsatte arbejde både med migrantmenighederne, migranter og asylsøgende! ■

- Der findes ca. 18 migrantmenigheder og kristne sproggrupper på Fyn.
- Ved en migrantmenighed forstås en kristen menighed på mindst 10 voksne, der jævnligt holder gudstjeneste eller lignende på et andet sprog en dansk ved en præst eller leder, der ikke er født i Danmark.
- Desuden findes der katolske menigheder, som taler et andet sprog end dansk. De opfatter ikke sig selv som migrantmenigheder, men som en "kristen sproggruppe".
- I de fynske migrantmenigheder og kristne sproggrupper er følgende sprog repræsenteret: Russisk, rumænsk, farsi, armensk, engelsk, fransk, kachin, chin, burmesisk, tamilsk, vietnamesisk, serbisk og polsk. Se en liste over menighederne på www.fyensstift.dk

ÅRSBERETNING

FOR FYENS STIFT

Fyens Stift består af Fyn med omliggende øer.

I stiftet er der pr. 1. januar 2015 488.669 indbyggere fordelt på 234 sogne og syv valgmenigheder. Der er 400.341 folkekirkemedlemmer.

Fyens Stift omfatter 11 provstier, 251 kirker, 171 menighedsråd og 192,5 præster, heraf 11 provster.

De 192,5 præstestillinger var fordelt med 185,4 præster betalt af Fællesfonden og seks lokallønnede præster oprettet af de lokale menighedsråd.

Biskop Tine Lindhardt er stiftets øverste myndighed i gejstlige anliggender. Biskoppen har tilsyn både med præster og menigheder i stiftet og har således ansvar for at sikre, at samtlige områder i stiftet får den nødvendige kirkelige betjening (biskoppen fordeler præstestillingerne i stiftet). Biskoppen har desuden et ansvar for at løfte større kirkelige opgaver i stiftet og en væsentlig formidlingsopgave i stiftet og mellem folkekirken og det øvrige samfund. Det kan bl.a. omfatte afholdelse af stiftsdage, udgivelse af stiftsbog og stiftsblad og udvikling af f.eks. skole-kirkesamarbejde.

Derudover varetager biskoppen opgaver som klageinstans ved uenighed om forretningsgangen i menighedsråd og provstiudvalg, opgaver i forbindelse med de ansatte ved kirker og kirkegårde og opgaver på præsteområdet.

Stiftsøvrigheden består af biskop Tine Lindhardt og stiftamtmand Helle Haxgarth. Stiftsøvrighedens opgaver omfatter:

- Juridisk tilsyn med menighedsråd og provstiudvalg
- Tilsyn med menighedsrådenes forvaltning af kirker og kirkegårde.
- Godkendelse af ændringer i kirkebygninger, som er mere end 100 år, samt udvidelser og anlæggelse af kirkegårde.

Stiftsrådet for Fyens Stift består af 17 medlemmer. Biskop Tine Lindhardt og domprovsten er fødte medlemmer. Fra hvert provsti udpeges et valgt menighedsrådsmedlem til rådet. Derudover vælges en provst og tre sognepræster blandt stiftets provster og præster.

Stiftsrådet har til opgave at bestyre stiftsmidlernes forvaltning. Stiftsrådet bestyrer midlerne på menighedsrådenes vegne og fastsætter herunder en politik for udlån af stiftsmidlerne til de lokale kirkekasser. Stiftsmidlerne, som består af kirkernes og præsteembedernes kapitaler udgør i Fyens Stift 440 mio. kr. (på landsplan ca. 4,6 milliarder kr.).

Stiftsrådet kan udskrive et bindende stiftsbidrag fra kirkekasserne til aktiviteter i de enkelte stifter. Det bidrag, som udskrives, kan ikke overstige en procent af den lokale ligning i de enkelte ligningsområder i stiftet. Bidraget udgør i Fyens Stift 0,34 procent.

SANKT KNUDS PROVSTI
HENRIK WIGH-POULSEN, DOMPROVST

Ansgars
Bolbro
Fredens
Hans Tausens
Korsløkke
Munkebjerg
Sankt Hans Sankt Knuds
Thomas Kingos
Vollsmose
Vor Frue

Der sker meget i Odense i de her år. Der planlægges, anlægges, opføres og udgraves som aldrig før. Thomas B. Thriges Gade sløjfes, så at en ny midtby kan opstå. Letbanen skal forbinde byen med universitetet og det nye supersygehus. Odense skal ikke længere være en stor by, men en storby. Folk kommer til, og nye boligområder opstår. Lige nu især området ved havnen.

En spændende udfordring for os som folkekirke. For vi skal være, både hvor folk er, og hvor de flytter hen, og hele tiden spørge os selv om, hvordan vi indretter os optimalt for at kunne være det. Skal der ligefrem nye sogne, nye kirker til, som de nye beboere i de nye bydele vil opfatte som deres?

Et andet vigtigt spørgsmål er, hvordan vi skal være folkekirke for de nye, som kommer til. Hvem er de? Hvad arbejder de med? Hvad er deres behov? Hvor meget tjener de? Bliver de sociale forskelle større, og vil de socialt marginaliserede blive flere? Vi er nødt til at blive klogere på de her ting.

For, for nu at udtrykke det helt enkelt: vi er her for at forkynde evangeliet, så det bliver hørt og gjort gældende for så mange af os som muligt og dét, vel at mærke, i al vores brogede sammensatte forskellighed.

”Skal der ligefrem nye sogne, nye kirker til, som de nye beboere i de nye bydele vil opfatte som deres?”

Mange af de ting vi foretager os her i Sankt Knuds provsti er allerede rettet mod de mange og de forskellige. Udover den nødvendige solide folkekirkelige ”rygrad” af søndagens gudstjenester, hverdagsandagter, kirkelige handlinger, undervisning og samtaler, kommer vi ganske langt omkring: Natkirke, Center for Kristen Spiritualitet for de søgende, katekumenat for de spørgende, sorggrupper for de sørgende, gudstjenester for de demente, for de engelsktalende, for flygtninge og indvandrere, for migranter, for småbørn og deres mødre.

Der ydes også en særlig indsats, hvad angår kirkens sociale arbejde: gadegudstjenester, samspisning, udflugter, godnathistorier for indsatte børn og tværkulturel diakoni. Og endelig arbejdes der på at skabe et folkekirkeligt brohoved til byens skoler med Skole-Kirke samarbejdet og med foredragsarrangementer og debat på gymnasierne.

Meget mere kunne nævnes. Men dette blot for at give et indtryk af, hvad der virkes for forskellige mennesker i en forskelligartet folkekirke. Jeg er selv på vej videre til et nyt arbejde i Aarhus, men jeg vil – her kort inden afgang - for storbyprovstiet, Sankt Knuds, og stiftet som helhed ønske mig, at vi som folkekirke fortsat vil være tilstede for de mange. Også når vi bliver større, og nye mennesker kommer til.

ASSENS PROVSTI
OLE HYLDEGAARD HANSEN, PROVST

Assens Barløse
Broholm
Brylle **Båge** Dreslette
Flemløse Gamtofte
Haarby Helnæs Holevad
Jordløse Kerte
Kærum Køng
orte **Rørup**
Sandager Skydebjerg
Søby Søllested Sønderby
Tommerup Turup
Vedtofte **Verninge** Vissenbjerg
Ørsted Årup

I Assens Provsti har der været store bevægelser i gang det sidste års tid, hvor alle provstiets strukturer får et eftersyn for at sikre folkekirke-medlemmerne en mere ligelig adgang til kirkelig betjening.

Efter afdækning af de folkelige bevægelsesmønstre og lokale kirkelige visioner har arbejdsgrupper sammensat på kryds og tværs af provstiet haft lejlighed til at give deres bud på, hvor de kan se behov for forandringer. Forslag, som vil være et værdifuldt grundlag, når biskop og provst skal komme med konkrete bud på en ny struktur.

Enhver forandringsproces medfører risiko for bekymring og skepsis, fordi man ikke ved, i hvilken retning bevægelserne vil føre, eller hvordan man selv vil blive berørt. Et væsentligt aspekt som vil blive overvejet nøje sammen med de mange indkomne bidrag. Hvad det endelige resultat bliver, må efteråret afdække.

Konfirmationsforberedelsen er placeret på ændrede tidspunkter efter den nye skolereform. Sidste år indgik

provstiet en central aftale, mens der i år har været ført lokale forhandlinger. Begge processer har resulteret i rimelige aftaler.

”Enhver forandringsproces medfører risiko for bekymring og skepsis, fordi man ikke ved, i hvilken retning bevægelserne vil føre, eller hvordan man selv vil blive berørt.”

Samtale er vigtig. Derfor vil møder for ansatte og menighedsrådsformænd blive videreført. Et nyt initiativ er, at provstiudvalgene fra Bogense, Middelfart, Faaborg, Midtfyn og Assens mødes til gensidig orientering om aktuelle fokusområder. Det bliver eventuelt en årligt tilbagevendende begivenhed.

Der har de seneste år været stor fokus på provstiets økonomi, og det er der fortsat. Ikke desto mindre vil provstiet nu også prioritere puljemidler til ikke budgetterede gode fællesprojekter som f.eks. Folkekirken på Dyrskuet. Præster og lægfolk fra hele stiftet

har i år bemandet en stand på Det Fynske Dyrskue i Odense. Her var der mulighed for samtale med og respons fra de besøgende. Det giver vigtig viden til os, når vi får at vide, om vi gør det godt (nok), og hvor vi eventuelt kan gøre vores arbejde bedre.

I øjeblikket arbejdes der på et Reformationsmaraton, der i løbet af de næste to år skal føre deltagerne rundt til alle provstiets kirker og igennem Confessio Augustanas 28. artikler. Et spændende projekt, som igangsættes af biskoppen i september, og giver os alle lejlighed til at besinde os på kirkens indhold, der ellers let kan komme til at stå i skyggen af rammer og budgetter. Vi håber, at det vil blive lige så godt modtaget som det tidligere afviklede salmemaraton.

BOGENSE PROVSTI
KELD B. HANSEN, PROVST

Bederslev
Bogense Ejlby
Grindløse
Guldbjerg Hjadstrup Hårslev
Klinte Krogsbølle
Lunde Melby **Norup** Nørre Højrup
Nørre Næraa
Nørre Sandager **Ore** Otterup
Padesø Skamby **Skeby**
Skovby Særslev Søndersø Uggerslev
Veflinge **Vigerslev**
Østrup

I de sidste par år har de fleste sogne i Bogense provsti været tilknyttet Kirkefondets treårige projekt, Lokal Kirkeudvikling. Jævnfør projektets titel er formålet, at man lokalt bliver bedre til at udvikle sin kirke, så den opleves som mere relevant for dem, der bor i sognet.

For at være med skal hvert sogn udpege en arbejdsgruppe på cirka fem personer. Normalt er præsten med og én fra menighedsrådet, men der skal også være plads til folk, der normalt ikke går i kirke. På halvårslige kursusdage får arbejdsgrupperne redskaber til, hvordan man bedst udvikler sin kirke. Kursusdagene er også med til at sætte en visionær samtale i gang. For sognet især, men også for provstiet.

Et af de arbejdsredskaber, arbejdsgrupperne får, er lytterunder. En lytterunde går ud på, at mennesker fra sognet inviteres til en samtale om livet og troen. Samtidig hører man om, hvad folk mener, at kirken bør holde op med, og hvad man synes, den skal begynde på.

I mit eget pastorat har vi efterhånden haft mange lytterundeaftener. Hver gang har vi inviteret seks personer til en aften med ost, kaffe og rødvin. Vi

”Folk har været meget åbenhjertige, og mange har fortalt om, hvad troen og kirken betyder for dem.”

har for det meste inviteret forskellige målgrupper: Folk i 30erne, 40erne og 50erne, pensionister, aktive i lokale foreninger, folk fra samme vej og teenagere. Til indledning fortæller vi folk, at vi fra arbejdsgruppen primært er der for at lytte til dem. Det er der kommet helt fantastiske aftener ud af. Folk har været meget åbenhjertige, og mange har fortalt om, hvad troen og kirken betyder for dem. Undervejs er der blevet grinet meget, men der er også blevet grædt. Vores erfaring har gennem hele forløbet været, at de fleste er smigrede over vores invitation. Man føler sig taget alvorligt af kirken.

Mange steder i Bogense provsti har kirkerne inden for de sidste par år flyttet sig og forandret sig. Nogle steder lidt, andre steder meget.

Lokal Kirkeudvikling afsluttes officielt med et tilbud om sogneudviklings-samtaler. Disse samtaler føres i efteråret 2015 med menighedsrådene samt eventuelt kirkens personale og frivillige, og de forestås af Mogens Mogensen og Dorte Kappelgaard fra Kirkefondet, og mig selv. Men hvis man vil, afsluttes Lokal Kirkeudvikling i virkeligheden ikke, fordi man med kirkeudviklingen har indoptaget en ny måde at være kirke på.

FÅBORG PROVSTI
LARS OLE JONSSSEN, PROVST

Allested
Avernakø
Brahetrolleborg Diernæs
Fåborg
Horne Håstrup
Krarup Lyø
Nørre Broby
Sandholts Lyndelse Svanninge
Sønder Broby Vejle Vester Hæsinge
Vester Åby Åstrup
Øster Hæsinge

Faaborg provsti, der er blandt de mindre provstier i Stiftet, "vokser" nu lidt. Som det kan ses andetsteds i bogen får den nye migrantpræst, Maria True, nu kontor i provstiet, nemlig i Faaborg. Men Marie True er fortsat migrantpræst for hele stiftet.

Jordløse-Haastруп pastorat har hidtil administrativt været delt mellem Faaborg og Assens provsti. Det ændres, så tilknytningen pr. 1. januar 2016 alene bliver til Faaborg provsti. I provstiet vil der derfor fremover være 14 præster, 15 menighedsråd og 20 kirker.

"Skole-kirke-samarbejdet i Svendborg, Faaborg og Midtfyn provstier er i årets løb for alvor kommet i gang."

To af kirkerne er i foråret genåbnet efter indvendig renovering. Det drejer sig om Vester Hæsinge kirke og Avernakø kirke. Begge kirker fremstår nu lyse og venlige – med nye, varme farver. Et oplagt mål for

en søndagsudflugt – og vil man være sikker på, at finde kirkerne åbne, kan man undersøge, hvornår der er gudstjeneste!

Skole-kirke-samarbejdet i Svendborg, Faaborg og Midtfyn provstier er i årets løb for alvor kommet i gang. Der blev sidste efterår valgt en bestyrelse, der består af fire menighedsrådsmedlemmer – to fra Svendborg provsti, en fra Midtfyn provsti og en fra Faaborg provsti - en provst (det blev undertegnede) samt sognepræst Eva Ladefoged fra Vester Hæsinge-Sandholts Lyndelse, der jo skal fordele sin arbejdstid ligeligt mellem pastoratet og Skoletjenesten.

Bestyrelsens første vigtige opgave var at ansætte en lærer på fuld tid – og blandt ikke mindre end 45 ansøgere faldt valget på Malene Agerholm, som begyndte 1. februar i år.

Malene og Eva er i fuld gang med at udvikle SYMF, som de har valgt at kalde samarbejdet – det står for skole-kirke-samarbejdet på Syd- og Midtfyn. På hjemmesiden www.symf.dk kan man orientere sig nærmere og

bl.a. se de otte undervisningstilbud til skolerne, der tilbydes i dette år – tre til indskoling, tre til mellemtrinnet og to til overbygningen. Det bliver spændende at følge hvor mange af de godt 60 skoler i området, der har lyst til at være med.

HJALLESE PROVSTI
PAW KINGO ANDERSEN, PROVST

Agedrup Allerup
Allesø
Bellinge
Brændekilde Dalum Davinde
Dyrup Fangel Fraugde
Hjallesø
Højby Korup
Lumby Næsby Næsbyhoved-Broby
Paarup Ravnebjerg Sanderum
Seden Stenløse
Stige Tornbjerg
Ubberud Åsum

Kirke og folkekirke er noget, der eksisterer og udvikles i det enkelte sogn. Det kan lyde som et banalt udsagn. For hvor skulle kirke og folkekirke ellers eksistere og udvikles?

Men i al sin banale enkelthed udtrykkes dermed det grundvilkår for folkekirken, at sognet er omdrejningspunktet for det kirkelige liv.

Uden om omdrejningspunktet svæver provstiet og stiftet. Provstiet og stiftet sætter ganske vist mange forskellige rammer op af både juridisk, rådgivningsmæssig og økonomisk karakter. Provstiet og stiftet kan tilmed med fordel tage del i sognets samtale om det kirkelige liv, måske ligefrem anspore samtalen. Men det handler for provstiet og stiftet netop om at tage del i en samtale, som ikke handler om os selv, men om sognet og det kirkelige liv i sognet.

Det er med udgangspunkt i ovenstående, at der i indeværende år gennemføres nogle mere formelle og strukturerede samtaler om kirkelivet i de enkelte sogne i Hjallesø provsti. Officielt kaldes den slags samtaler for sogneudviklingssamtaler. Vi har

hos os valgt at kalde samtalen for et "serviceeftersyn".

Ord har jo en tendens til at skabe, hvad de nævner. Hvor udviklingssamtale

"Men det handler for provstiet og stiftet netop om at tage del i en samtale, som ikke handler om os selv, men om sognet og det kirkelige liv i sognet."

lægger en forventning ned over samtalen om, at nu skal der udvikles, effektiviseres, ryddes op og sparkes til. Der åbner serviceeftersyn en god mulighed for, at vi kan mødes og samtale og finde ud af, at det muligvis går ganske godt med kirkelivet her i vores sogn. Men som ved ethvert andet serviceeftersyn kan det selvfølgelig også ske, at man finder en ting eller to, som skal justeres for at maskinen kører optimalt igen.

Men grundlæggende er det i sognene i Hjallesø provsti sådan, at det går ganske godt med kirkelivet.

Kirkegangen er de fleste steder god. Dåbsprocenten nærmer sig de 80%, og næsten 90% får en kirkelige begravelse/bisættelse.

83% af de næsten 100.000 indbyggere i sognene er medlemmer af folkekirken. Dette er med til at skabe et godt økonomisk grundlag for både drifts- og anlægsudgifter.

I indeværende år er en stor del af anlægsmidlerne gået til en gennemgribende renovering af Stenløse kirke. Alt inventar er frisket op eller udskiftet. Adgangsforholdene er blevet forbedret. I koret er åbnet et ellers tilmuret østvindue og alterpartiet er blevet udskiftet med et nyt og meget enkelt motiv.

Jeg kan meget anbefale et besøg i Stenløse kirke.

KERTEMINDE PROVSTI
LONE WELLNER JENSEN, PROVST

Birkende
Dalby
Ellinge
Flødstrup Kerteminde-Drigstrup
Kølstrup
Marslev Mesinge
Munkebo
Revninge Rynkeby
Rønninge
Skellerup **Stubberup**
Ullerslev
Viby

Der er udkommet et lille blå hæfte med spiralryg. Titlen er "Længsel efter hjem" med underteksten "Når samarbejde er mere end struktur. En rapport om Hindsholmsamarbejdet." De fire præster i samarbejdet fik i 2012 penge fra folkekirkens udviklingsfond til udvikling af samarbejdet og udgivelse af hæftet, som beskriver, hvordan samarbejdet har udviklet sig ud fra tanker om kirke og forkyndelse, hvor mange andre samarbejder i folkekirken snarere er dikteret af strukturelle hensyn.

I hæftet beskrives et alternativ til dannelse af storpastorater og etablering af bistandsordninger. Det er meget relevant for os i Kerteminde provsti i øjeblikket, fordi der pågår en strukturproces, der er sat i gang i forbindelse med embedsledighed og provstens flytning fra Skellerup-Ellinge pastorat til Kerteminde-Drigstrup sogn.

Mange tanker bindes til denne proces – også tanker om, hvad der bestemmer et moderne kirkeliv, hvordan man lever som en menighed med et globalt perspektiv og et middelalderligt "sognehjem". Man kommer

imidlertid ikke udenom, at strukturprocesser betyder en form for afventende stilstand i sognenes liv.

"Vi har et projekt kørende over flere år, som vi kalder forkyndelse på tværs."

Vi har dog et projekt kørende over flere år, som vi kalder "forkyndelse på tværs". Det handler om, at vi gerne vil give sognebørnene i hele Kerteminde Provsti et fælles forkyndelsestilbud. I øjeblikket er det et bibelmaraton, som sognepræst Knud Erik Kristensen står for. Senere skal vi have bl.a. et kirkekunstprojekt og fælles kirkevandringer.

Med Munkebo-præsterne som tovholdere er vi også synlige ved årets "Stafet for livet", hvor kirken skal have et hold og et telt på pladsen.

Når alle embeder i provstiet er besat, skal vi præster i gang med nogle fælles ting så som et prædikenkursus og forhåbentlig en studierejse.

Et par andre ting, som optager os er: at få anskaffet egnede sognelokaler til Kerteminde-Drigstrup sogn, at få sat fokus på diakoni i provstiet og at få udviklet vores provstisamarbejder yderligere.

Vi har fælles bygningsrådgiver, bogholder og regnskabskonsulent. Vi forventer kirkeministeriets godkendelse af en fælles kontaktperson for Hindsholmsamarbejdet.

Vi har også et godt graverforum, som er sparringspartner for provstiudvalget på kirkegårdsområdet. Nu gælder det om at konsolidere ordningerne og rette dem til, så vi får det bedste ud af anstrengelserne.

LANGELAND-ÆRØ PROVSTI

TRILLE BAKKIAM BRINK WESTERGAARD, PROVST

Bagenkop Bregninge
 Bøstrup
Fodslette Fuglsbølle
 Hou Humble Lindelse
 Longelse Magleby
 Marstal **Rise**
 Rudkøbing Simmerbølle
 Skrøbelev Snøde Stoense
 Strynø Søby
Tranderup Tranekær
 Tryggelev Tullebølle
 Ærøskøbing

Tre fjerdedele af Langeland-Ærø provsti består af stor-pastorater med flere præster, der deles om mange sogne/kirker. Omstruktureringerne fra 2011-13 betyder, at mangt og meget skal nytænkes. Det er en balancegang mellem hensynet til det enkelte sogn og kirke og hensynet til fælleskabet og det nødvendige samarbejde mellem små enheder. Samtidig er der hér som overalt i landet modsatrettede forventninger til kirke og præst: På den ene side et stort ønske om at holde fast i traditionerne, på den anden side et lige så stort ønske om fornyelse. Det gælder især i forhold til gudstjenesterne – Traditionelle? Anderledes? Nye tider og steder? Det stiller krav til præster og menighedsråd. Der er ikke tilført nye præste- eller personaleressourcer, så når noget nyt skal indføres, hvad skal så afskaffes? Det sidste år har været en konsolideringstid. Ting tager tid, men de falder stille og roligt på plads i takt med, at man høster erfaringer og får sorteret i, hvad der dúr og hvad der ikke gør – både kirkeligt og organisatorisk.

Ærø, der udgør ét pastorat med fire præster, har været på 75% præstebemanning i et halvt år, men

”Det handler ikke om, at der kommet flest muligt i kirke. Det handler om, at flest muligt hører evangeliet.”

øens emeriti er trådt velvilligt til i perioden. Vakancen har betydet en styrkelse af det gode samarbejde mellem præsterne. Der har ikke været bosat en præst i Marstal, hvor halvdelen af øens befolkning bor. Det har givet de øvrige præster rig lejlighed til at blive kendt i og med Marstal. Præsterne arbejder tæt sammen om konfirmander, juniorkonfirmander, begravelsesturnus m.v. samtidig med at de gør en stor indsats for at imødekomme særlige lokale traditioner og ønsker.

Også Langeland været lidt vingeskudt det forgangne år. Ud af 7½ præster har der været to langtidssygemeldinger med skiftende vikarer, en barselsorlov og to vakancer, den ene uden vikar. Præsterne og vikarerne har taget en solid ekstra tørn.

Der arbejdes ivrigt med at øge kirkegangen: Kan kirketællingerne vise, om nogle gudstjenestetider er bedre end andre? Der holdes mange forskellige typer af gudstjenester - på søndage og hverdage. Både præster og menighedsråd tager opgaven alvorligt: Det handler ikke om, at der kommet flest mulige i kirke. Det handler om, at flest mulige hører evangeliet!

Forkyndelsen skal stå og står i centrum, uanset om det er ved en højmesse eller en anden gudstjeneste.

MIDDELFART PROVSTI
PETER LIND, PROVST

Asperup
Balslev Brenderup
Ejby Fjelsted
Føns Gamborg
Gelsted Harndrup Husby
Indslev
Kauslunde Middelfart Nørre Aaby
Roerslev Røjleskov Strib
Tanderup Udby Vejlbj
Ørslev

En af årets store begivenheder i Middelfart er afviklingen af Lillebælt Halvmarathon, som finder sted en af de første lørdage i maj, hvor omkring 11.000 løbere med start og mål i Middelfart presser sig selv til det yderste for at gennemføre de 21 km i bedst mulig tid.

”Ikke en eneste salme, ikke et eneste vers er blevet sprunget over, fordi det skal være et helt og fuldt marathon, der skal gennemføres.”

18 dage efter at de sidste udmattede løbere var nået i mål til dette års Lillebælt halvmarathon, blev et andet halvmarathon afsluttet nogle få kilometer derfra. I Strib kirke d. 27. maj kunne man således synge det sidste vers af salmebogens nr. 396 og dermed nå i mål med første halvdel af Middelfart Provstis Salmemarathon.

Startskuddet for denne imponerende præstation lød i august måned 2014 i Kauslunde kirke, hvor 35 mennesker var mødt frem for at synge de første

salmer i Den Danske Salmebog, meget passende lød det med den første salmes første linje: ”Guds menighed, syng for vor skaber i løn! – engle synge med –...”

Om ligefrem englens har sunget med på hvert eneste ord og hver eneste tone, er jo svært at afgøre, men sikkert er det i hvert fald, at omkring 80 mennesker siden da troligt er mødt frem hver onsdag fra kl. 17.00 til 18.45 rundt omkring i alle provstiets kirker for at synge med på hver eneste salme endda på flere forskellige melodier, hvor det er angivet i salmebogen. Ikke en eneste salme, ikke et eneste vers er blevet sprunget over, fordi det skal være et helt og fuldt marathon, der skal gennemføres. Undervejs har den lokale sognepræst eller andre knyttet et par kommentarer til salmerne af både historiske, teologiske og personlige karakterer, og ofte har organisten fortalt om melodierne. Da salmemarathonet er foregået på skift mellem alle provstiets kirker, er der også undervejs blevet fortalt lidt om den pågældende kirke, og ligesom der på et ”rigtigt” marathon er depoter med væske og

energibarer på ruten, har det lokale menighedsråd sørget for en bid mad og lidt at drikke. Mange af de rutinerede deltagere har i øvrigt medbragt deres egen vandflaske, så der var mulighed for at drikke lidt undervejs.

Men først og fremmest har det selvfølgelig handlet om at synge salmerne; glæden ved at synge de velkendte på de flotteste melodier, udfordringen ved at synge de mindre kendte både hvad angår salmer og melodier, ja, endda indimellem nogle som ingen af os nogensinde havde sunget. Og så måske næsten som det allerbedste: fornøjelsen ved at være sammen om at synge disse salmer.

I august starter vi på sidste halvdel af Den Danske Salmebog og skal ifølge planen nå i mål med salme nr. 791 i Gamborg kirke i maj måned 2016.

Men allerede nu spekulerer vi over, hvad vi så skal finde på, for det er jo sådan med den slags marathon; man bliver lidt afhængig af det og vil gerne gennemføre ét til.

MIDTFYNS PROVSTI
INGE DALSGAARD, PROVST

Espe
Gestelev
Gislev Heden Hellerup
Herringe Hillerslev
Kværndrup
Nørre Lyndelse
Nørre Søby Ringe Rolfsted
Ryslinge
Søllinge Sønder Højrup
Sønder Næså Vantinge
Årslev

1. søndag efter påske blev Gislev kirke genåbnet efter at have været under renovering i 1½ år. Den primære årsag til renoveringen var de mange og spændende kalkmalerier. Og hurtigt tog det ene noget andet med sig, så det blev til en gennemgribende og bekostelig renovering. Menighedsrådet gik i gang med at søge fondsmidler, og takket være en flot donation fra Augustinusfonden, suppleret med et stiftslån, blev det muligt at sætte renoveringen i værk, så dørene i dag kan slås op til en lys og smuk kirke.

Under renoveringen af Kværndrup kirke blev der fundet kalkmalerier, hvilket gjorde projektet noget dyrere. Også her søgte menighedsrådet fondsmidler og fik en god donation fra Augustinusfonden, så nogle af de nyfundne kalkmalerier ikke behøvede blive kalket over igen.

Revner i kirketårnet i Nr. Lyndelse viste sig alvorligere end som så på grund af gennemtærede murankre. Men også her har menighedsrådet sendt ansøgning til flere fonde og har været heldig at få positivt tilsagn fra både Kirkeistandsættelsespuljen og A.P. Møllers Fond.

I den lave ende af den økonomiske skala er et kirkeskib i Sdr. Næså finansieret ved salg af "skibsanparter" til sognebørn og ved donation fra Fabers Fond og Marius Pedersens fond. Dette nævnes for at gøre opmærksom på, at menighedsråd også har mulighed for at få tildelt

"Provstiudvalget har efter ønske fra kontaktpersonerne taget skridt til, at personalenormeringen lægges i provstiudvalget."

fondsmidler som et kærkomment tilskud til ligningsmidlerne. For selv når vi tror, at der ikke forestår flere større projekter, dukker nye nødvendige projekter op og gør indhug i ligningsmidlerne. To kirketage, i hhv. Ryslinge og Hillerslev, venter på at blive omlagt, og det bliver igen en udgift i millionklassen. Og indimellem skal en præstegård renoveres.

Med de nye overenskomster for kirkens personale blev det lagt ud til menighedsrådene at lave arbejdsbeskrivelser og tidsforbrug for de enkelte stillinger. Provstiudvalget har efter ønske fra kontaktpersonerne taget skridt til, at personalenormeringen lægges i provstiudvalget. Det blev sat til afstemning på det seneste budgetsamråd og vedtaget med stor tilslutning. Ved nyansættelser vil menighedsråd og provstiudvalg fremover i samarbejde vurdere stillingerne, inden de slås op.

Når vi holder kirkerne ved lige, er det for at skabe gode rammer om gudstjenesten. Provsti og menighedsråd arbejder i fællesskab på at skabe gode vilkår for præster og personale til gavn for gudstjeneste og kirkeliv, så det kirkelige kan folde sig folkeligt ud i sognegårde og konfirmandstuer. Det arbejder vi opmærksomt og engageret på i sognene i al deres forskellighed i Midtjyllands provsti.

NYBORG PROVSTI
HANS BREDMOSE SIMONSEN, PROVST

Aunslev
Bovense
Ellested
Frørup Herrested
Hjulby
Kullerup
Langå Nyborg
Refsvindinge Svindinge Tårup
Vindinge
Øksendrup
Ørbæk

Ved en stor renovering i 1970'erne af Vor Frue Kirke i Nyborg, blev altertavlen fjernet, og det store altervindue i østgavlen blev forsynet med klart glas. Det klare glas i altervinduet har bevirket, at kirkerummet var præget af et stærkt lys fra øst, som gjorde, at kirkens inventar blev set i modlys, så det ikke kom til sin ret. Menigheden har gennem årene diskuteret det stærke lysindfald, og glasmosaikker har løbende været drøftet. Tanken blev opgivet igen, da glasmosaikker ville ændre det lyse rum, som alle er glade for.

I 2011 lavede kunstneren Maja Lisa Engelhardt et kors i forgyldt bronze til kirkens alter. Arbejdet med det gyldne alterkors førte til, at Maja Lisa Engelhardt på menighedsrådets opfordring udarbejdede en skitse til en kunstnerisk udsmykning af det 8 meter høje, tredelte vindue bag altret.

Maja Lisa Engelhardts forslag var helt unikt, da det bestod af iriseret glas, som er kendt i Frankrig, men ikke tidligere set i Danmark. Det iriserede glas dæmper modlyset, men bevarer det lyse rum. I modsætning til

glasmosaik er iriseret glas smukt såvel udefra som indefra, i dagslys og ved aftengudstjenester.

Indholdsmæssigt knytter Maja Lisa Engelhardt ruden til kirkens gamle korbuekrucifiks fra slutningen af det 14. århundrede, hvor selve korset, der er smykket med små blade, skal symbolisere livets træ, hvor den lidende Kristus allerede på korset havde i sig det spirende kommende opstandne liv. Samme tanke går igen i Maja Lisa Engelhardts alterbordskrucifiks, hvor "livstræet skyder af korsets rod". Nu lader kunstneren tanken gå videre fra det gamle korbuekrucifiks og det nye alterkrucifiks til det iriserede glas i de 8 meter høje ruder, som kunstneren har bemalet med træer og grene, som rejser sig op, går på tværs og diagonalt med bevægelser, der peger på nyt liv, som er undervejs.

Maja Lisa Engelhardt har på fornemste vis tolket kirkerummet og det gamle korbuekrucifiks. Nyborg Vor Frue Kirke har fået et unikt kunstværk, hvor rummet og korsene fremhæves, samtidig med at det smukke, lyse kirkerum bevares. Det nye kunstværk til Nyborg Vor Frue Kirke, som er udført af glarmester Poul Hebsgaard, er doneret af Augustinusfonden.

SVENDBORG PROVSTI
PER AAS CHRISTENSEN, PROVST

Bjerreby
Bregninge
Brudager
Drejø **Egense** Fredens
Gudbjerg Gudme
Hesselager Hundstrup
Kirkeby Landet
Lunde Lundeberg
Ollerup **Oure**
Sankt Jørgens Sankt Nikolaj
Skårup Stenstrup Sørup
Thurø Tved Ulbølle Vejstrup
Vester Skerninge **Vor Frue**
Øster Skerninge

En af de mange glæder ved at være provst på Sydfyn for Svendborg provsti er de forskelle, man kan opleve rundt i provstiets sogne. Vi er fælles om at forkynde og formidle det kristne budskab igennem gudstjenester, kirkelige handlinger, undervisning og meget andet; men fra Ulbølle og til Hesselager – fra Lunde og til Bjerreby udfører man det "daglige arbejde" på mange forskellige måder – forskelle som grunder sig i lokale traditioner – i den måde engagerede menighedsråd, præster og medarbejdere vælger at formidle og fortolke evangeliet og meget andet. Jeg tror at denne "brogede palet" er en styrke ved vores folkekirke, også selvom man i nogen kredse taler om dalende sognebevidsthed og gerne ser en øget centralisering. På Sydfyn ser vi det som provstiudvalgets og min vigtigste opgave at sikre de bedst mulige fysiske og økonomiske rammer om de enkelte sognes aktiviteter til gavn for de enkelte menigheder!

En ny udfordring har for undertegnede været den nye skolestruktur og

konfirmationsforberedelsen. Vi kan dog indtil nu glæde os over en konstruktiv dialog med de lokale skoler,

"En ny udfordring har for undertegnede været den nye skolestruktur og konfirmationsforberedelsen."

der har udmøntet sig i en aftale som giver konfirmanderne fri kl. 14.30 tirsdage eller torsdage i tre uger op til uge 42. Fra uge 43 og 20 uger frem får konfirmanderne så fri tirsdag eller torsdag morgen, sådan at de kan deltage i to lektioner. Dette giver i alt 48 lektioner, som så suppleres med udflugt eller andet i de enkelte sogne. Det er mit håb, at vi kan fortsætte med denne model i årene fremover.

Oveni det førnævnte arbejde rundt i de enkelte sogne kommer – naturligvis - en række ting, som vi samarbejder omkring. Der findes samarbejdsmodeller imellem sogne rundt i provstiet omkring kirkegårdsdriften – omkring den nu lovpligtige mini-konfirmandforberedelse – omkring

kirkekoncerter, møde- og foredragsvirksomhed og meget andet.

Også på provstiplan er der et udstrakt samarbejde. Alle sogne understøtter en lokal kirkeskole som tilbyder kurser og temadage til alle interesserede. Provstiets præster arrangerer med støtte fra rådene årligt et "salmesangsprojekt" for alle kommunens 4. og 5.klasser. I år har vi i samarbejde med Fåborg og Midtfyn provstier startet en skole-kirke-tjeneste, som alle interesserede kan "studere" nærmere på hjemmesiden: www.symf.dk.

Provstiudvalget har i år indgået en aftale med et lokalt arkitektfirma om at sørge for den udvendige kalkning af provstiets kirker – en proces vi regner med er "på skinner" i løbet af et par år.

Endelig har nogle ildsjæle blandt "menighedsrødder" og præster i løbet af 2015 startet et arbejde med sorggrupper i provstiet. Det er blevet en stor "succes". I skrivende stund er gruppe nummer to allerede i gang og efter sommerferien starter en tredje.

GODKENDTE ARBEJDER OG YDEDE LÅN AF STIFTSMIDLER I 2015

12.01.15

Fangel sogns Menighedsråd tilladelse til anskaffelse af brugt klokke fra nedlagte Absalons kirke, KBH, til **Fangel kirke**.

23.01.15

Fåborg sogns Menighedsråd bevilling op til 2.000.000 kr. til køb og ombygning af ejendom til mandskabsfaciliteter for **Fåborg kirkegårde**.

26.01.15

Vindinge sogns Menighedsråd tilladelse til konservering og restaurering af historisk inventar i **Vindinge kirke**.

26.01.15

Allesø-Næsbyhoved Broby sognes Menighedsråd tilladelse til udbygning af orgel og istandsættelse af hvælv i tårnrum i **Næsbyhoved Broby kirke**.

03.02.15

Espe-Vantinge-Hillerslev sognes Menighedsråd tilladelse til nedrivning af kapelbygning på **Hillerslev kirkegård**.

06.02.15

Øster Hæsing sogns Menighedsråd tilladelse til omsætning af stendige på østsiden af **Øster Hæsing kirkegård**.

08.02.15

Nørre Lyndelse sogns Menighedsråd tilladelse til istandsættelse af udvendigt murværk, murankre m.m. i **Nørre Lyndelse kirkes** tårn samt bevilling af lån på op til 1.500.000 kr. til delvis finansiering af projektet.

10.02.15

Mesinge-Viby sognes Menighedsråd tilladelse til udskiftning af bagdør i **Viby kirke**.

19.02.15

Krogsbølle sogns Menighedsråd godkendelse af omlægning af tag på **Krogsbølle kirkes** kor og kapel.

24.02.15

Svendborg, Vor Frue sogns Menighedsråd tilladelse til forhøjelse af lån til istandsættelse af tårn og arbejdsmiljømæssige forbedringer i **Vor Frue kirke**. Lånet forhøjes med 150.000 kr. til et samlet lån på 800.000 kr.

28.02.15

Skovby-Ore-Guldbjerg sognes Menighedsråd tilladelse til istandsættelse af **Ore kirkes** tagværk m.m.

02.03.15

Dalby sogns Menighedsråd tilladelse til udskiftning af stabler ved tårnluger i **Dalby kirkes** tårn.

22.03.15

Føns-Ørslev-Udby-Husby sognes Menighedsråd bevilling af lån på op til 500.000 kr. til renovering af **Føns præstegård** i forbindelse med præsteskitte.

26.03.15

Højby sogns Menighedsråd tilladelse til oprensning af hvælvlokker i tårn i **Højby kirke**.

27.04.15

Davinde sogns Menighedsråd tilladelse til genetablering af dør mellem skib og kapel samt nyindretning af kapel i **Davinde kirke**.

27.04.15

Flødstrup-Ullerslev sognes Menighedsråd tilladelse til fornyelse af blytage og istandsættelse af tagværk på kor og apsis i **Flødstrup kirke**.

28.04.15

Nyborg sogns Menighedsråd godkendelse af montering af belysningsarmatur i **Nyborg kirke**.

28.04.15

Ærø Menighedsråd tilladelse til reparation af spærforod og udskiftning af taglægter på nordsiden af kor på **Bregninge kirke**.

28.04.15

Brylle sogns Menighedsråd tilladelse til ændring af varmeanlæg i forbindelse med konvertering fra naturgas til fjernvarme i **Brylle kirke**.

06.05.15

Jordløse-Håstrup sognes Menighedsråd tilladelse til udskiftning af naturgasfyr i **Håstrup kirke**.

13.05.15

Rynkeby-Revninge sognes Menighedsråd tilladelse til udbedring af råd- og svampeskader i tagværk i **Revninge kirke**.

13.05.15

Hårby sogns Menighedsråd tilladelse til omlægning af tag over nordre korsarm i **Hårby kirke**.

18.05.15

Strynø sogns Menighedsråd tilladelse til omlægning af teglgulve i **Strynø kirke**.

19.05.15

Verninge sogns Menighedsråd tilladelse til genopretning af sokkel og fundament samt andre udvendige arbejder ved **Verninge kirke**.

20.05.15

Diernæs sogns Menighedsråd tilladelse til istandsættelse af hvælversider i **Diernæs kirke**.

21.05.15

Lyø sogns Menighedsråd tilladelse til opførelse af ny graver- og toiletbygning på Lyø kirkegård samt renovering af varmeanlæg i **Lyø kirke**.

19.06.15

Vejlby-Strib-Røjleskov sognes Menighedsråd tilladelse til udskiftning af vinduer i **Strib kirke** samt bevilling af lån på op til 597.000 kr. til finansiering af projektet.

19.06.15

Lindelse-Tryggelev-Fodslette sognes Menighedsråd godkendelse af maleri som permanent alterudsmykning.

24.06.15

Egense sogns Menighedsråd tilladelse til istandsættelse af skibsmodel i **Egense kirke**.

25.06.15

Drejø sogns Menighedsråd tilladelse til udskiftning af skifertag på **Skarø kirke** samt bevilling af lån på op til 300.000 kr. til finansiering af projektet.

30.06.15

Rudkøbing-Simmerbølle sognes Menighedsråd tilladelse til tilkobling af varmeanlæg i **Simmerbølle kirke** til fjernvarmesyningen som 1. etape af komplet fornyelse af anlægget.

30.06.15

Gamtofte sogns Menighedsråd tilladelse til udvendig istandsættelse af **Gamtofte kirke**.

01.07.15

Ørbæk sogns Menighedsråd tilladelse til forundersøgelse og registrering af kalkmalerier for ud for indvendig istandsættelse af **Ørbæk kirke**.

02.07.15

Føns-Ørslev-Udby-Husby sognes Menighedsråd tilladelse til istandsættelse af sokkel og etablering af omfangsdræn m.m. ved nordre sideskib i **Husby kirke**.

03.07.15

Ørbæk sogns Menighedsråd tilladelse til prøveafdækning af overkalket kalkmaleri i **Ørbæk kirke**.

06.07.15

Brahertrolleborg sogns Menighedsråd tilladelse til omlægning af tagfladerne på **Brahertrolleborg kirke** samt bevilling af lån på op til 4.500.000 kr. til delvis finansiering af projektet, der samtidig omfatter en forsikringsdækket stormskade på taget.

22.07.15

Tved sogns Menighedsråd bevilling af lån på op til 650.000 kr. til udskiftning af vinduer i **Tved præstegård**.

AF- OG TILGANG AF PRÆSTER I FYENS STIFT 2014/2015

DYRUP

Sognepræst **Jeanne Vedø Søgaard** fratræder som sognepræst pr. 28. februar 2015.

Sognepræst i Egå pastorat i Århus Stift **Lise Juhl Nielsen** er ansat som sognepræst pr. 1. marts 2015.

EGENSE-ØSTER SKERNINGE

Sognepræst i Nordlangeland pastorat **Torben Poulsen** er ansat som sognepræst pr. 15. marts 2015.

FRAUGDE-ALLERUP-DAVINDE

Sognepræst **Marlene Aastrup** fratræder som sognepræst pr. 30. april 2015.

Valgmenighedspræst **Signe Paludan**, Lemvig og Omegns Valgmenighed er ansat som sognepræst pr. 1. september 2015.

FREDENS, SVENDBORG

Sognepræst i Ærø pastorat **Lars Peter Wandsøe Kristiansen** er ansat som sognepræst pr. 15. september 2014.

Pastor **Lotte Grauslund Boas** er ansat som sognepræst pr. 1. april 2015.

FYENS STIFT

Pastor **Maria Astrid True** er ansat som migrantpræst i Fyens Stift pr. 1. januar 2015.

FØNS-ØRSLEV-UDBY-HUSBY

Sognepræst i Munkebjerg pastorat **Vita Andreassen** er ansat som sognepræst pr. 1. januar 2015.

KERTEMINDE-DRIGSTRUP

Provst i Kerteminde provsti **Lone Wellner Jensen** er ansat som provst og sognepræst i Kerteminde-Drigstrup pastorat pr. 15. januar 2015.

LUMBY-STIGE OG PÅRUP

Pastor **Anja Damkjær True** er ansat som sognepræst pr. 1. marts 2015 for en treårig periode.

MUNKEBJERG

Sognepræst **Annette Kjær Jørgensen** er fratruddt som sognepræst pr. 30. november 2014.

Sognepræst **Vita Andreassen** er fratruddt som sognepræst pr. 31. december 2014.

Pastor **Jonas Bjertrup Hennild** er ansat som sognepræst pr. 15. maj 2015.

NORDLANGELAND

Sognepræst **Torben Poulsen** fratræder som sognepræst pr. 14. marts 2015.

Pastor **Peter Martin Møberg** er ansat som sognepræst pr. 15. august 2015.

RUDKØBING-SIMMERBØLLE

Sognepræst **Anne Pia Tønsberg-Jensen** fratræder som sognepræst pr. 30. april 2015.

Sognepræst i Mårslet sogn, **Hanne Davidsen** er ansat som sognepræst pr. 1. august 2015.

SANKT KNUDS

Cand.theol. **Signe Toft** er ansat som natkirkepræst i Sankt Knuds kirke pr. 1. oktober 2014.

SKELLERUP-ELLINGE

Provst **Lone Wellner Jensen** fratræder som sognepræst pr. 14. januar 2015.

SØNDER NÆRÅ

Studentpræst ved Syddansk Universitet **Jens Buchwald Andersen** er ansat som sognepræst pr. 15. februar 2015.

SØNDERSØ-SKAMBY

Sognepræst **Kirsten Elisabeth Clement** fratræder som sognepræst pr. 28. februar 2015.

Cand.theol. **Lene Kjemtrup**

Christensen er ansat som sognepræst pr. 15. marts 2015.

THOMAS KINGO

Sognepræst i Drejø sogn **Tamira Mariann Jørgensen** er ligeledes ansat som overenskomstansat sognepræst i perioden den 1. december 2014 – 31. juli 2018 med en kvote 50%.

TOMMERUP-BROHOLM

Sognepræst med en kvote 40% i Stenløse-Fangel pastorat **Annette Kjær Jørgensen** er ligeledes ansat som overenskomstansat sognepræst i Tommerup-Broholm pastorat med en kvote 60% den 1. december 2014.

ÆRØ

Sognepræst **Lars Peter Wandsøe Kristiansen** er fratruddt som sognepræst pr. 14. september 2014.

Pastor **Regnar Møller Nielsen** er ansat som sognepræst pr. 1. april 2015.

HÅND OM HINANDEN

FOLKEKIRKEN PÅ FYN 2015
er udgivet af Fyens Stift
September 2015

FYENS STIFT

Klingenberg 2, 5000 Odense C
Tlf. +45 66 12 30 24
Mail: kmfyn@km.dk

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Tine Lindhardt

REDAKTION:

Fyens Stiftsråds kommunikationsudvalg

TEKST:

Marianne Holst Hyrlov

FOTO:

Ard Jongsma
Sven Storm side 8,10 og 35

LAYOUT:

Lisbeth Fink

TRYK:

Clausen Grafisk

ISBN: 978-87-90345-17-4

*De mennesker, der citeres, fortælles om
og vises billeder af i Stiftsbogen, har
givet deres samtykke til at medvirke.*

HÅND OM HINANDEN sætter fokus på folkekirkens omsorgsarbejde – eller diakoni, som det hedder med et kirkeord. Diakoni er evangeliet i handling – at hjælpe, fordi der er brug for det.

I Stiftsbogen 2015 er der eksempler på, hvordan folkekirkens omsorgsarbejde udfolder sig rundt om på Fyn. Fra det mere "usynlige" arbejde, når præsten på Helnæs besøger en kvinde, der har mistet sin mand, til arbejdet blandt indvandrekvinder i Folkekirkens Hus i Odense og blandt socialt udsatte i Svendborg.